

Szerkesztőség kiadóhivata! Es
nyomda: Bulev Regele Ferdin
nand (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. — Sürgönyvclm:
Közölvny. Arad —: Az Aradi
Nyomda vállalat tulajdona ki-
adása és rotációs nyomása.
Munkatársak reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
840. félre 420. negyed-
évre 210. havonta 70 Lej.
Külföldre havonta 50 Lej fel-
több. —: Egyes szám 3 Lej.
Vasárnap 5 Lej. —: (Bucur-
estiben 50 ban felár.)
Hirdetések tarifa szerint —:

49-ik évfolyam, 211. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Szerda, 1933. szeptember 20

Politikai szakácskönyv

A politika „Terülj asztalkám!”-ja mosta-
nában szokatlanul gazdag: Maniunak Konopon
bort, Brassóban teát, Papennek Budapesten
szarvasbögést, Starhembergnek barátságos nyi-
latkozatot szerviroznak Rómában, sőt még
Dollfust is jóltartják Londonban ígérekkel,
csak egyedül Titulescu unja már a dobostor-
tát, neki más sütemény az izlése... A jó öreg
Brillat-Savarin mester, minden gourmandok
akadémikusának egész lucullusi kifejezés-gaz-
dagsága sem elég már maoholnap hozzá, hogy
kifejezni tudja mindazt az incsikklandó izt, azo-
ka: a csettintő finomságokat, a kábító aromá-
kat, no és a különféle szószokait, amiket a vi-
lágpolitika szereplőinek különféle nyilatkozatai
szerte a nagyvilágon kitermelnek. Az em-
ber szakácskönyvvel a kezében kell neki-
tiljön a politikai híradások tanulmányozásának,
vagy legalább is vadászati szakkönyvekkel,
hogy itt-ott megértsen valamit abból, amikre
az egyes politikások vadásznak; vagy betekin-
tést nyerjen abba a bizonyos kátlamba, amely-
ben ugyanezek az urak egymásnak annyi min-
dent kifőznek...

Lényegében véve azonban bármit is főz-
nek ki ezen a nagyforgalmu konyhán, mindezt
a vad-fantáziájú menüt, a dobostortától a
szarvasbögésig mind mind nekünk, a gyanut-
lan, de elrontott-gyomru kispolgároknak kell
bevennünk.

Ha így nem volna, talán szórakoztathatna
a kifejezésbeli finomságoknak ez a kulináris
gazdagsága. Ha nem menne már nagyon is a
mi gyomrunkra ez a sokféle sütés-főzés, ez a
kábitó tészta-halmaz, nem lehetetlen, hogy
élveznénk is valamit az ötleteknek és a tálalási
módoknak nagy versenyéből. De mindez, saj-
nos, nagyon is másként van. A jó öreg Brillat-
Savarin szótárát agyafurt chiffreként használ-
ják csupán maguk között a szóbanforgó urak
és a kátlamban, amelynek felszínén itt-ott fel-
bukkan a dobostorta-szelet; vér és velő, meg
hus fortyog, a miénk. Ki kívánhatja, hogy még
étvágyunk is legyen hozzá?

Ugy nézet: ki valahogy a dolog, hogy
mindennek a sok csürésnek-csavarásnak, vi-
rág-, cukrászda- és nyakkendő-nyelvnek a tit-
kos diplomáciával együtt megásta már jól-
megérdemelt sirját a nagy diplomáciai heka-
romba, a világháború. Abban reménykedtünk,
hogy ez a nyelv és ennek a nyelvnek nyelve-
zete egyszer mindenkorra kivitte a titkos sza-
lónok és politikai konyhák nyelvmestereit a
valóságos élet kijózanító borzalmai közé, hogy
ők is kapjanak egyszer kóstolót abból, amit
oly szorgalmasan kavargattak. Mindez hiu re-
ménykedésnek bizonyult. A tömegek levetették
a lövészárkokban elkorhadt katonagunyát, a
férges hadiszóttéseket és a diplomatákat is visz-
szatérték a régi stílushoz, hogy elveszítsük a
szarvasbögések ősi romantikájában hívó illu-
zióinkat és étvágyunkat a dobostortától.

Ideje volna, ha mindezt a könnyed, ele-
gáns, mosolygós szórakoztató elmetornát
egyszer már abbahagynák a nagypolitika dip-
lomatai. Ha lemondanának a szellemesség ka-
rakatos tetszélgeséről az igazság és a töme-
gek kedvéért, amelyeknek ehhez az igazsághoz
százszázalékos joguk van. Mindenkinek joga
van hozzá, hogy tudja, mire fekszik és mire
ébred, miért küzd és miért szenved a gazdasá-
gi és politikai válságoknak ebben a fekete szá-
zadában. Hagyjuk a virágnyelvet, uraim és
hagyjuk a tésztaikat. A világ népei boldogok
kivánnak lenni és ma a boldogsághoz nem kell
szóvirág és sütemény, csak az egyszerű, a biz-
tos mindennapi bejövő-falat kenyér. (J.)

Izgalom a politikai életben Maniu körutazása miatt

**Titokzatos tanácskozások Badacsony, Konop és Brassó között. — Maniu Gyulát egyelőre nem érdekli a politika — Fantasztikus lap-
közlések a politikai helyzetről — Románia külföldi hitezői bele-
szólást követelnek a törvényhozás munkájába**

**Fontos határozatok készülnek a Sinaiban vasárnap
kezdődő kisantant-konferencián**

Bucurestiből jelentik: A kormány párisi
tárgyalásai, amelyeket külföldi hitelezőinkkel
folytat, egyre élénkebben foglalkoztatják az
ország belpolitikai köreit. A külföldi hitelezők
ugyanis tántoríthatatlanul ragaszkodnak su-
lyos feltételeikhez és

azt követelik, hogy Románia léptesse
életbe teljes egészében a genfi egyez-
ményt, még pedig olyképpen, hogy a hite-
lezőknek a román törvényhozásba is be-
leszólásuk legyen.

A kormány éppen ezért bizonyos közeledést
keres az ellenzékhez, hogy annak tagjait Mad-
gearu álláspontjáról meggyőzze és hogy eb-
ben a kérdésben az összes romániai pártokat
egységes magatartásra bírja. A kormány a
hitelezők követeléseinek semmi körülmények
között sem akar eleget tenni és az ellenzék
előtt azt akarja megdönthetetlen módon bizo-
nyítani, hogy *semmitéle román kormány sem
fogadná el a hitelezők által szabott feltétele-
ket.* Illetékes körökben arról is beszélnek, hogy
a kormány Görögország példáján okul, amely
a költségvetésbe a külföldi tartozások fizeté-
sére csak akkora tételt állított be, amely a be-
vételekből fennmaradt az állam szükségleteit
szolgáló kiadások levonása után.

**Ujabb tanácskozásra hívják össze
a külföldi hitelezőket**

A külföldi tartozások kérdésével kapcsola-
tban egyébként Madgearu és Mironescu
fontos tanácskozásokra ülnek össze. Érdekes
megemlíteni, hogy ezen a megbeszélésen Miha-
lache is résztvesz. Holnap — egy napra —
Bucurestibe utazik Vaida miniszterelnök is,
aki Titulescu külügyminiszterrel együtt bele-
kapcsolódik a tanácskozásokba. Titulescu
egyébként Madgearuval és Ghelmegeanuval
ismertette a külföldi hitelezőknél tett közben-
járó lépéseit és annak a reményének adott ki-
fejezést, hogy *sikerül szeptember 25-re újabb
tanácskozásra összehívni a hitelezőket. Abban
az esetben, ha a várakozások ellenére a hite-
lezők nem ülnének le a román delegációval a
zöld asztalhoz, akkor Románia tudja, hogy
mit kell tennie.*

Bucuresti-i politikai körökben élénken
kommentálják Goga Octavian volt belügymin-
iszter berlini útját. Goga vasárnap és hétfőn
Göring porosz miniszterelnökkel és Göbbels
propaganda-miniszterrel tárgyalt. A berlini la-
pok is hosszabb cikkekben foglalkoznak Goga
megbeszéléseivel és a látogatást a német kül-
politika sikerének tudják be. Elutazása előtt
Goga kihallgatáson jelenik meg Hitlerrel.

Titulescu külügyminiszter ma délelőtt to-
vább folytatta külföldi körtelefonálását. Ma
délelőtt Párisban beszélt, miután Genffel előbb
értekezett, azután Benest hívta fel, délután
pedig Radulescu Savel államtitkár társaságá-
ban autón Bucurestibe utazott.

A külügyminiszterium felkészült a vasár-

nap megkezdődő sinaiai kisantant-konferen-
ciára, amely azért nagyjelentőségű, mert azon

elhatározóan fontos döntéseket hoznak
Középeurópa ujjáépítése és megszervezése
tekintetében, de foglalkoznak a Duname-
dence valamennyi gazdasági problémájá-
val is.

Fontos határozatot várnak a kisantant gazda-
sági tanácsának megalakítása ügyében is,
amit még a Prágában május 31-én lezajlott
tanácskozásokon elhatároztak. Konkrétizálják
majd a kisantant-államok közötti árucserére
vonatkozó valamennyi kérdést is. A kisantant
határozatai felélik a Dunamedencében levő
többi állammal való összeköttetés gyakorlati
módjait és újabb leszögezik a kisantant-állam-
ok egységét a nemzetközi problémák elinté-
zését illetően. Benes szeptember 24-én érke-
zik Sinaiba.

Maniu bizalmasának nyilatkozata

Brassóból jelentik: Maniu Gyula — amint
megirtuk — Pop C. István konopi kuriájáról
vasárnap a reggeli órákban Brassóba utazott.
A hallgatag politikai titokteljes utja felkavarta
a politikai közvélemény érdeklődését, mert bi-
zonyosra vehető, hogy a „badacsonyi re-
mete” nem tette meg minden ok és cél nélkül
azt a hatalmas utat, amely Badacsonytól
Nagyváradon, Kolozsváron, Gyulafehérváron,
Konopon át Brassóba vezet, hogy mindenütt
hosszasan megbeszéléseket folytasson legmeg-
bizhatóbb régi politikai fegyvertársaival és
parthiveivel.

Brassóba Maniu vonata a kora délelőtti
órákban futott be. Az ex-pártelnököt és több-
szörös ex-miniszterelnököt *senki sem várta a
vasútállomáson.* Maniu gyalog ment a Korona-
szállodába, ahol egy teát fogyasztott el, majd
nagy sétát tett a városban. Innen ujra vissza-
tért a szállodába, ahol az aktatáskájában levő
iratait vette tüzetes tanulmányozás alá —
nyilván abból a célból, hogy elüzze az időt
addig, amig elkövetkezik egy előre kitűzött ta-
láika ideje. Ez be is következett. Egyszerre
abbahagyta az unaloműző olvasást és taxin az
állomásra hajtatott, ahol már várta egy hölgy:
Ghica hercegnő, az ismert brassói sportlady,
aki szemelláthatólag *fontos dolgokat közölt
Maniunak.* Utána több brassói parthivét fogad-
ta, akik közül az egyik az alábbiakat közölte
bizalmasan az Aradi Közlöny brassói tudósí-
tójával:

— Maniu kitünő hangulatban és még
jobban diszponált kedélyállapotban van. Kije-
lentette egyébként, hogy eszágában sincs a
nemzeti-parasztpártban szakadást produkálni.

A badacsonyi szifonsz e beszélgetések so-
rán az alábbiakban foglalta össze álláspontját:

— *Törhetetlen hive vagyok az alkotmányosságnak. Meggyőződésem szerint — és ez
hitvallásom is egyben — a kormányhatalom a
nép szabad akaratából fakad. Ezért a kormány
ugy kormányozzon, ahogyan azt a nemzet ki-*

vánja. A nemzet akarata kivül, idegen erök, a kormányzást nem befolyásolhatják.

Ezután Maniu Gyula elmondotta, hogy a mikor lemondott a miniszterelnöki tisztségről, ezt a hivatását írásban is lefekietta.

Vaidának ugyanezeket az elveket kellett volna vallania

mindaddig, amíg a nemzet akarata a kormányzásban zavartalanul nem érvényesülhet. Vaida azonban más álláspontot foglal el, bár azzal vállalta a kormányzást, hogy a nemzet szabad akaratából kormányoz. Itt, ezen a ponton nézeteltérés támadt közte és Vaida között.

Amint a mai helyzet megszűnik, ketten újra összeharútkoznak.

Informátorunk ehhez a rendkívül érdekes magyarázathoz még hozzáfűzi, hogy Maniu fanatikus híve ennek a politikai és alkotmányos elméletnek. Kijelentette, hogy

addig nem lép vissza a politikába, amíg az alkotmányosság eszméjét ilyen értelemben valóra nem tudja váltani.

Monarchikus érzelmi ember, akinek minden politikai életmegnyilvánulása az alkotmányosság.

Fantasztikus hírek liberális kormányalakításról

A bizalmas információk után az Aradi Közlöny brassói tudósítója magához Maniu Gyulához fordult, aki azonban ezúttal is éppugy elzárkózott a politikai nyilatkozattétel elől, mint ahogyan azt Konopon tette. Tudósítónk egyik kérdésre azonban kijelentette:

— Nem megyek Bucurestibe és nem veszek részt a párt végrehajtó-bizottságának ülésén. Nem érdekel a politika és nem is akarok hullani róla.

Az esti órákban Maniu az erdélyi gyors első osztályán — képviselői jegye van — visszautazott Badacsonyba.

A Tempo című lap értesülése szerint egyébként Maniu Gyula konopi látogatásával egyidejűleg Pop Ion belügyi államtitkár is dr. Pop C. István vendége volt és állítólag ő is résztvett a lefolyt tanácskozásokon. Ez az értesülése aligha felelhet meg a valóságnak, mivel éppen az aradi lapok tudósítónak volt alkalmuk meggyőződni, hogy Maniu egyedül érkezik Konopra.

Bucurestiből jelentik: A Lupta feltűnés-

keltő cikkben közli, hogy amennyiben a liberálisok egy esetleges kormányválság esetén uralomra kerülének,

felsőbb helyen bizonyos feltételekhez kötnék a kormányalakítást. Többek között a belügy-tárcát Goga Octavliannak kellene betöltenie, a hadügyminiszter Stefanescu Amza és Bucuresti főpolgármestere Dobrescu Demeter lenne.

Erdős, hogy ilyen feltételek nagyon kedvezőtlen helyzetbe hoznák a liberálisokat, állapítja meg a Lupta, amelynek fantasztikus cikkéhez aligha kell kommentárt fűzni.

Befejeződtek az angol-francia leszerelési tárgyalások

Megállapodás jött létre Franciaország és Olaszország között

Párisból jelentik: Henderson, a leszerelési Konferencia elnöke, ma egy órán át tárgyalt Paul Boncour francia külügyminiszterrel, majd pedig Genfbe utazott. A külügyminiszter tájékoztatta Hendersont a tegnapi angol-francia tárgyalások eredményeiről.

Párisi jelentéseink egyébként arról számolnak be, hogy optimista hangulat kerekedett felül a leszerelési előzetes tárgyalásokat illetően a francia sajtóban. Egészen nyíltan hangoztatják, hogy nagyjelentőségű közeledés történt és megvan a lehetősége a tökéletes megegyezésnek is. A nagy optimizmus nem csupán a párisi megbeszélésekre támaszkodik, hanem arra is, hogy

Franciaország és Olaszország között nagyfontosságú közeledés jött létre az egyenjogúsítás gyakorlati megvalósítására vonatkozólag.

Az olasz kormány a fegyverkezési rendszer olyan megváltoztatására tett javaslatot, amely nemcsak a lefegyverzett Németországra, hanem az összes többi államra is vonatkoznék. Jól értesült helyen úgy tudják, hogy az olasz

Ha szereti az egészségét, FERMENT - savanyít Kapható mindenütt.

Az Adeverul érdekes politikai hírt szerez a sinesai jubileumi ünnepségek előtt. A lap úgy értesül, hogy Bratiana György és Duca kibékülnek az ünnepségeken. Az Adeverul azonban óvatos, maga is annyira valószínűtlennek hiszi az értesülést, hogy fenntartással adja tovább.

javaslat a tényleges hadseregek általános létszámcsökkentését javasolja, ezzel szemben azonban megengedi, hogy az államok miliciát létesítsenek.

Az angol-francia leszerelési tárgyalásokat hétfőn este váratlanul befejezték és Eden államtitkár repülőgépen visszatért Londonba, ahol a tárgyalások eredményéről jelentést tett Macdonald miniszterelnöknek.

Daladier miniszterelnök a Népszövetség tanácsának küszöbön álló ülésén élehangú vádbeszédet fog mondani Németország ellen, amely francia felfogás szerint megszegte a versaillesi szerződést és a katonai jellegtől megfosztott Rajna-területen is vétett a tilalmak ellen.

Londonból jelentik: A párisi megbeszélések tartalmát Londonban a leszerelési konferenciát előkészítő körök a következőképpen vázolják: Az angol leszerelési indítvány első olvasásában öt elvi kérdést állított fel: 1. A hadseregek tényleges állománya. 2. Franciaország és Olaszország csatlakozása a flotta-egyezményhez. 3. A légi leszerelés. 4. A támadás fogalmának meghatározása és 5. A fegyverkezés ellenőrzése. Ebben az öt pontban foglaltakra nézve a leszerelési értekezlet folytatása előtt megegyezésnek kell létrejönnie.

A regénytéma

Irtá: GIOVANNI MARTINO

Késő őszi délutánon a Monte Pincion lézengtem. Egy ideig elnéztem a cukrászda körüli élénk életet, azután a park távolabbi része felé mentem, a csendet keresve. Új drámám második felvonásához egy érdekes epizódalakra volt szükségem és mintha csoda hozta volna előm, egy facsoport közül meglepő külsejű férfi bukkant elő.

Éreztem, hogy ez „az én epizódalacom” egyelőre csak külső vonásaiban. De az érdekes ismeretlen megpillantva hirtelen kitisztult a lelki szemem előtt a borzalmasan csaldott, embergyűlölő márkí képe...

... hátha még tudhatnám ennek az embernek a történetét is... — gondoltam. Ugy lát-szik, félig hangosan ki is mondhattam a gondolatomat, mert mellettem egy hang szólalt meg, imígyen:

— Ha csak ezt kívánod, könnyen teljesülhet! Gondolataimból kiragadva, szinte ijedten néztem a hang irányába. Berto, régi újságíró kollégám állt mellettem és mosolyogva egészítette ki az előbbi mondatot:

— Kár hogy nem egy milliárdot kívántál magadnak, ha minden kívánságod ilyen könnyen teljesül. Komolyan érdekel gróf Giorgieri Paolo története? Elmondhatom, Nápolyban jelen voltam, amikor eltemették.

— Eltemették?

— Hát hiszen nem temették el polgári értelemben... De talán menjünk sorjába!

— Nagyon lekötelezel, ha elmondod. — vágtam közbe és fokozott érdeklődéssel néztem az elegáns, magas termetű férfit, akinek fiatalos arcával meglepő ellentétben volt csaknem hófehér, hosszú haja és pergamentre emlékeztető sárga bőre. Egy padra ült le és megdöbbenően üres nézéssel meredt maga elé.

Barátommal egy távolabbi padra ültünk.

— Giorgieri a szép Palmína Moretti vőlegénye volt. Az esküvő előtt két nappal érkezett

vissza Nápolyba. Túrelmetlenül egyenesen a Moretti-palotához hajtatott. Rohant fel a lépcsőn. Az előcsarnokban az öreg komornyik került elébe.

— Egyedül van Palmína grófnő? — kérdezte.

Ideges türelmetlenségében nem tünt fel neki, hogy az öreg Beppo megdöbhent arccal néz rá, mint aki nem érti a kérdést és szó nélkül kinyitja előtte a nagy fogadó-terem ajtaját.

Amint belépett, megfagyott a vér az ereiben. Hatalmas ravattal állt szemben. Ott feküdt némán, a halál mozdulatlanágában menyasszonya s a gyertyák lobogó fénye kísértetiesen világította meg az arcát.

Paolo felordított és eszméletlenül esett össze a ravatal lábánál.

Borzasztó órák következtek, amíg magához térítették. Megtudta, hogy Palmína a díjugratásra terinzva reggel a legnagyobb akadálynál lovával együtt felbukott és koponyaalapi törést szenvedett. Mivel Paolo a birtokáról még egy környékbeli barátjához is utazott, az utána küldött távirat nem érte el. Viszont a cselédség tudta, hogy távirat ment utána s így abban a hiszemben, hogy tud a katasztrófáról, előkészületlenül engedték a ravatalhoz.

A temetés nagy pompával ment végbe. Elhelyezték a szerencsétlen fiatal leányt ősei kriptájába. Atyja a fájdalomtól kábultan rogyott autója párnáira... Nem vette észre, hogy Paolo elmaradt tőle...

Paolo, aki a gyászszertartás alatt félig eszméletlenül, kábultan térdelt a kriptában a márványkoporsó mögött, melybe az acélkoporsót elhelyezték, arra ébredt kábultságából, hogy egyedül van a tágas kriptában. Az ajtót bezárták s valahogy nem vették észre, hogy Paolo a magas szarkofág mögött térdel.

A Megdöbbenés hirtelen teljesen eszméletre térítette. Az első gondolata az volt, hogy senki sem fog arra gondolni, hogy a kriptában keressék s így étlén-szomjan fog elpusztulni. Majd végtelen megnyugvást érzett:

„Az volt a vágya, hogy Palminától csak a

halál válassza el. S most a végzet idehozta, hogy Palmína koporsóján haljon meg...”

De ez az érzés nem volt tartós. Ujra feltámadt az életösztöne:

... nem férfiatlan, gyáva cselekedet, ha passzívan feladja a küzdelmet?... Hiszen az életben kötelességek is várnak rá?... Egy nagymultu család nevéhez méltó élet...”

A sírboltnak egy keskeny szellőztető nyílása volt. Tehát nem fog megfulladni. De az éhség?... Már is érezte, hogy éhes. Huszonmégv óra óta nem gondolt evésre, de most az újabb izgalom felrázta elernyed idegeit... Kétségbeesetten keresett a zsebeiben, de csak az altatószerét találta ott. Azzal is vár egyelőre...

A kimerültségtől elkábult... Majd újra felriadt és fokozott erővel vett rajta erőt a rémület... Az éhség és szomjuság türelhetetlen volt. Sok idő telhetett el, hogy így erőt vett rajta...

Amikor a kriptában rátaláltak Paolóra és félig megvakultan állt a napfényben, megdöbbenve látták, hogy a haja hófehér lett... Szeméből kihalt a fény, az arca pergamentzerűen megsárgult...

Mély részvétellel néztem a távoli padon ülő grófra és halkán kérdeztem a barátomtól:

— Mennyi ideig volt a kriptában bezárva?

— Pontosan hatvankét percig — felelte.

Giorgieri gróf felállt a padról és lassu lépéssel újra mellénk haladt el. Meg kell vele ismerkednem! Udvariasan köszöntem és megszólítottam:

— Bocsásson meg, Giorgieri gróf...

Megállt, tétován végignézett, majd így szólt:

— Doktor Bonetti vagyok, Bonetti Carlo...

Megdöbbenve néztem barátomra, aki intett, hogy „hagyd békében!”

Az „epizódalacom” megegyeszer végignézett s azután lassan odább ment.

— Nos, mit szólsz a regénytémához?

— Hát csak kitaláltam?

— Nemcsak kitaláltam, édes Filippóm, hanem meg is irtam. A múlt évben jelent meg. Így jár, kedvesem, aki nem olvassa el a baráti könyveit.

Kegyetlenül megkínóztak és kiraboltak a banditák egy pécskai földbirtokosnőt

Éjszakai rablótámadás. — Válogatott kinzásokkal kényszerítették a földbirtokosnőt, hogy adja át pénzét — Egy borzalmas éjszaka — Cigányokat gyanúsítanak a rablótámadással —

Pécskáról jelenti tudósítónk: Megdöbbentő kegyetlenséggel elkövetett rablótámadás tartja izgalomban Pécska közönségét. Az elmúlt éjszaka folyamán ismeretlen tettesek kirabolták Donáth Mihály gazdag pécskai földbirtokos házáat és az egyedül otthon tartózkodó Donáth Mihálynét kegyetlenül megkínózták. A vakmerő rablótámadás részleteiről az alábbiakban számolhatunk be:

Hétfőről kedde virradó éjszaka Donáth Mihály gazdag pécskai földbirtokos és fia nem tartózkodtak otthon, miután bevásárlás céljából elutaztak Pécskáról. A földbirtokos házában csupán felesége tartózkodott, míg az istállóban kocsisuk aludt. A földbirtokos felesége éjfél után egy óra tájban kutyaugatásra ébredt. Felkelt ágyából és ki akart menni az udvarra, hogy megnézze, mi lehet a kutyák nyugtalanságának oka. Azonban még mielőtt kinyithatta volna az udvarra szolgáló ajtót, nagy szájjal betörték azt és két ember hatolt be a szobába. A rémülettől dermedt asszony

fejére hirtelen kendőt borították, kezét-lábát összekötötték, majd száját is betömtek.

hogy kiáltani ne tudjon és kihurcolták az istállóba.

Az istállóban a kocsis már összekötözve feküdt a szalmában. A banditák revolvért rántottak elő és egyikük sakkban tartotta a kocsist, akit vallatni kezdtek. Miután látták, hogy a kocsissal semmire sem mennek, megfenyegették, hogy ha kiáltani mer, nyomban agyonlövik és az asszonyhoz fordultak. A szerencsétlen Donáthné fejéről levették a kendőt, száját is szabaddá tették, majd vallatni kezdték, hogy férje hova rejtette a pénzét. Mikor látták, hogy az asszony sem akar vallani kedvük szerint, *válogatott kinzásokkal próbálták kicsikarni a földbirtokosnőből, hogy hol van elrejtve Donáth Mihály pénze és az asszony ékszeréi.*

Három órán keresztül kínózták a szerencsétlen földbirtokosnőt.

Haját tépték, karjukra csavarták s mikor a fájdalomtól elalélt, vizet öntöttek arcába, hogy magához térjen. Mikor már marokszámra kitépték az agyongyötrött asszony haját, más kinzási eszközhöz fordultak. A szerencsétlen Donáthné mezitelen talpát kemény fűzfaveszszóval verték s mikor a fájdalomtól ismét elvesztette eszméletét, magához térítették és újból kezdték ütögetni a véresre sebzett talpát. Midőn ezzel a kinzómódszerrel is beteltek, az embertelen banditák az istállóban talált nehéz tölgyfaszéket kapták fel és szétverték a földbirtokos feleségén, *míg nem az asszony vértől borítva, eszméletlenül feküdt az istálló padozatán.*

A rablók ekkor megelégtették a kinzást és — talán, mert félték attól, hogy a gazda és legényfia hazajöhet — felmentek a lakásba, ahol vandál rombolást vittek véghez. Felforgatták az egész lakást, a szekrényekből mindent kidobáltak, az ágyakat is felkutatták, míg végül 10—12.000 lej értékben készpénzt találtak, amit magukkal is vittek. *Megtalálták ezenkívül az összes ékszereket és magukhoz vették az ezüstműt is.* Azonban még ezzel sem voltak megelégedve a banditák és ismét lementek az istállóba, ahol az asszonyt magához térítették és tovább vallatták. A szerencsétlen földbirtokosnő egyetlen szót sem tudott kiejteni, annyira össze volt verve, azonban az embertelen rablók nem tágitottak és az istállóban

talált kötéllel felakasztották az asszonyt a gerendára. Mikor az agyonkínzott földbirtokosnő fuldokolni kezdett, ismét levágták a kötélről s így ment ez a kegyetlen, bestiális „játék” mindaddig, amíg belátták, hogy többet nem tudnak kivenni az asszonyból. A rablók ekkor

Őrizetbe vettek Aradon egy párisi leányt, akit hat és fél millió lej értékű bélyeg ellopásával vádolnak

Párisi nagybátyja jelentette fel a leányt — Millió érték az aradi vámhivatalban — Bucuresiibe kísérték Matei Annát —

Szenzációs bűnügyben folytatott nyomozást az aradi rendőrség. Néhány nappal ezelőtt a bucuresi-i rendőrség táviratilag értesítette az aradi rendőrséget, hogy az egyik gyorsvonattal Aradra érkezik egy Matei Anna nevű 24 éves bucuresi-i leány. A rendőrség kérte az aradi kveszturát, hogy figyeltesse meg a leányt. A megadott személyleírás alapján valóban rá is akadtak Matei Annára, aki az egyik aradi szállodában bérelt szobát. Másnap reggel a csinos leány a vámhivatalba ment, ahol három. Párisban feladott csomag kiadását kérte. A nagysúlyú ládákat kiadás előtt felbontották és a tisztviselők — legnagyobb meglepetésükre — megállapították, hogy a három láda értékes és ritka bélyegeket tartalmaz. Hét kilogramm súlyú bélyeg volt az egyik ládában és a kartonlapok, amelyekre ragasztották, közel 15 kilogrammot nyomot. A leányt felvitték a rendőrségre és

a vámhivatal lefoglalta a talált bélyegeket, a melynek értéke a hozzávetőleges becslés szerint 1 millió frankot, illetve hat és félmillió lejt is meghaladja.

A leány kihallgatása során azután kiderült, hogy tulajdonképpen miért is érdeklődött a bucuresi-i rendőrség az aradi utja iránt. Matei Anna, akinek szülei éveekkel ezelőtt Amerikába mennek, két évvel ezelőtt Párisba került. Miután nagyszülein beszélt franciául és angolul, nagybátyja a híres Jacques Worthmann párisi bélyegkereskedő alkalmazta. Néhány héttel ezelőtt a leány szabadságra indult Rómába. A római román követségen utlevelet szerzett és Bucuresiibe utazott. Alig tartózkodott néhány napig lakásán, amikor detektívek jelentek meg és házkutatást tartottak. Ez alkalommal óriási értékű bélyegekre bukkantak a rendőrség emberei, akik elmondották, *hogy a párisi Jacques Worthmann-cég tett el-lene feljelentést sürgönyül a bucuresi-i rendőrségen, azzal vádolva meg a leányt, hogy több mint egymillió frankot érő bélyeggyűjteményét ellopta.* Matei Annát elővezették a rendőrségre, de a leány kihallgatása során tagadta, hogy lopta volna a bélyegeket. Elmondta, hogy szenvedélyes bélyeggyűjtő és nála talál bélyegeket az ő tulajdonát képezik, amit igazol a francia bélyeggyűjtők egyesületének hivatalos irásával is. Ebben elismeréssel emlékeznek meg Matei Anna értékes, szép gyűjteményéről. A bucuresi-i rendőrség nem tehetett egyebet, minthogy a feljelentés ellenére *szabadlábra helyezte a csinos párisi leányt, azonban minden lépését figyelemmel tartották.* Így értesítették az aradi rendőrséget is a leány megérkezéséről.

Matei Anna Aradon is állhatatosan tagadott és hangozta, hogy *valamennyi bélyeg*

mindent összeszedve, amit értékesnek tartottak, eltávoztak a kifosztott házból, a földbirtokosnét eszméletlenül, a kocsist pedig összekötözve, betömött szájjal hagyva az istállóban.

Donáth Mihályné állapota rendkívül súlyos és a kihívott orvosok komplikációk bekövetkezésétől félnék. A csendőrség kedden reggel bevezette a legerélyesebb nyomozást a vakmerő és kegyetlen módon elkövetett rablás, valamint gyilkossági kísérlet ügyében. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy *néhány nappal ezelőtt cigányok jártak Donáthné házában, akik lovakat akartak vásárolni.* A csendőrség gyanúja ezekre a cigányokra terelődött, akik közül *néhányat kedden délután le is tartóztattak.* Egyelőre a legnagyobb körültekintéssel tovább folyik a nyomozás a letartóztatott személyek elleni bizonyítékok kikutatására.

az övé. Az aradi rendőrség kihallgatás után Matei Annát *leküldte Bucuresiibe, mert a fővárosi rendőrkezesúra végzi az ügyben a további nyomozást. Egyelőre a több mint hat és félmillió lejt érő bélyegeket az aradi vámmal várják további sorsukat.* Hír szerint a bélyeggyűjteményben előkelő személyiségek is érdekelve vannak, mert egyesek az állítják, hogy a lány romániai megbízásból lopta volna el a bélyegeket. Az ügyben előreláthatólag szenzációs letartóztatások várhatók.

„A Népszövetség nem védi meg eléggé a kisebbségeket”

állapította meg a berni kisebbségi konferencia

Bernből jelentik: A kisebbségi kongresszus mai ülésén Machat képviselő az ausztriai csehek kelyzetét panaszolta. Az erdélyi szászok nevében Hans Ottó Roth hangsúlyozta, hogy a németiség kitart azon alapelvek mellett, amelyeket a kongresszus eddig magának vallott. A kongresszus ezután az oroszországi éhínséggel kapcsolatban köszönetet mondott azoknak, akik felhívták a világ nemzetét, hogy siessenek az éhező orosz nép segítségére. A kongresszus több határozati javaslatot fogadott el. Ezek között szerepel az, amelyben elégtelennek nyilvánítják a Népszövetség kisebbségvédelmét. A másik határozat a zárt területi egységben élő nemzetiségek részére autonómiát követel. Roth képviselő Hackolblatt esztországi német képviselő társaságában a romániai német kisebbség nevében kijelentette, hogy az egyház köteles a kisebbségeklakta területeken vallásoktatásban és a templomi nyelvben a lakosság nyelvéhez alkalmazkodni. Az egyháznak küzdenie kell az asszimiláció ellen, amely korunk egyik legnagyobb baját képezi. Wilfan elnök zárószavában kijelentette, hogy a kongresszus vezetősége tudatosan határozott úgy, hogy nem foglal állást a németországi zsidóüldözésekkel kapcsolatban. A kongresszus azonban ettől függetlenül, valamennyi európai kisebbség képviselőjének tekinti magát.

CORSO-MOZGO mai műsora!

Csak felnőtteknek!

Előadások kezdete 5, 7 $\frac{1}{4}$, 9 $\frac{1}{4}$ órakor!

Helyárak Lei 8, 12, 16, 20.

Téboly és szerelem!

Egy különös házasság izgalma: története, sok hazáért, idegteremtő kalandokkal.

Alexander Kieklund — Violet Heming.

Eredeti vagy utánzat?

Egyes cégek megkísérelték a „NIVEA” készítmények utánzását, hasonló elnevezés alatt és az ismert kék csomagolás felhasználásával. Kérje mindenütt csak az eredeti

NIVEA-CREMET

és utasítson vissza minden utánzatot.

Csak a „NIVEA”-CREME és „NIVEA”-OLAJ tartalmazza a bőrrokon, bőrápoló „EUCERITET”. Ez teszi pótolhatatlanná, — utánzhatatlanná.

A Habsburgok trónfosztásáról szóló törvény eltörlését követeli Starhemberg

Béketárgyalások Németország és Ausztria között — Új alkotmányt ad Ausztriának Dollfuss kancellár — Véres összeütközés a horogkeresztesek és a csendőrök között — Diktaturát akar Starhemberg herceg — Németország lemondott az Anchlussról

Bonyodalmak Papen alkancellár franciaországi látogatása körül

Kétségtelenül itt az ősz, a madarak vándorlásának időszaka. Ezuttal azonban a vándor-madarakkal együtt vándorutakra indultak a világpolitika ismert figurái is. Papen Budapesten, Beck dr. Londonban, Kánya Párisban, Dollfuss Rómában és így tovább. Egyedül Titulescu érkezett haza, de ez is csak azért történt állítólag, hogy a sinaiai kasantant-konferenciát előkészíthesse. A világpolitikai vándorlásokról egyébként az alábbiakban számolhatunk be:

Rosenberg tizenhét pontja

A legújabb bécsi jelentések arról számolnak be, hogy Németország és Ausztria között titkos tárgyalások vannak folyamatban. Ausztria és Németország békéjét Rosenbergnek, a Hitler-kormány külpolitikai tanácsadójának 17 pontba foglalt tervezete alapján készítik elő. A tizenhét pont, amelyről még sokat fognak beszélni külpolitikai körökben, a következő: 1. Ausztria külpolitikai tekintetben közös alapelveket vállal Berlinnel. 2. Ausztria támogatja Németország népszövetségi politikáját és Németországgal egységesen lép fel. 3. Ausztria gazdasági szerződéseket csakis Németország egyetértésével köthet. 4. Ausztria Németországgal együtt vesz részt közép-európai megbeszéléseken. 5. Ausztriában egy autoritativ kormány veszi át a vezetést és a sajtó beszünteti a németellenes propagandát. 6. Az osztrák kormány újból engedélyezi a nemzeti szociálista párt működését. 7. Az osztrák kormány amnesztiában részesíti az eddig elítélt nemzeti-szociálistákat. 8. Nemzeti-szociálista működésük miatt osztrák állampolgárságtól megfosztott osztrák állampolgárok visszanyerik állampolgárságukat. 9. Az elkobozott nemzeti-szociálista vagyontokat visszaadják. 10. Az osztrák kormány a legerélyesebben jár el mindennemű marxista működéssel szemben. 11. Ausztria kiszolgáltatja az Ausztriába menekült német emigránsokat. 12. Az osztrák kormány élénkebb antiszemita aktivitást fejt ki német minta szerint. 13. Ausztria és Németország szoros gazdasági együttműködést fejt ki.

Ezzel szemben: 14. Németország megszünteti ama rendelkezését, mely szerint Ausztriába utazó német állampolgárok 1000 márka kiutazási illetéket fizetnek. 15. Németország beleegyezik abba, hogy Dollfuss továbbra is kormányon marad. 16. Németország beleegyezik a Hazafias Front és a Heimwehrek továbbműködésébe, mindössze némi változtatásokat kíván eszközölni eme szervezetek működésében. 17. Németország elismeri Ausztria teljes önállóságát.

Érdekes intermezzója egyébként a német külpolitikának az a vizsgálat, amelyet a fran-

cia belügyminisztérium indított Papen alkancellárnak egy titkos franciaországi látogatása ügyében. A *Matin* leleplezése szerint a német alkancellár, gróf Thierry meghívására feleségével és leányával a franciaországi *Richard-Manil* kastélyt kereste fel, ahol hosszabb időt töltött. A lap úgy véli, hogy

a német alkancellár ezzel a látogatásával megszegte a nemzetközi Hlemszabályokat, mert nem jelentette be magát a francia külügyminisztériumnak.

Bécsből jelentik: Winkler alkancellár nyilatkozata, amelyben az alkotmány módosítását követelte és Starhemberg herceg beszéde, amelyben a fascizmust, Ausztria számára, mint egyedüli kivezető utat tüntette fel, nagy feltűnést keltettek az osztrák közvéleményben. A lapok fejtetik a kérdést, Dollfuss kancellár ki mellé áll, ha a helyze: arra készítené, hogy nyíltan színt valljon. A lapok megállapítják, hogy Dollfuss, ha alternatíva elé kerülne —

Winkler alkancellár mellett döntene.

Az újságok emlékeztetnek arra, hogy Starhemberg herceg, a legutóbbi választások alkalmával az össz-szavazatok hat százalékát kapta mindössze. Azóta is, a szavazók két százaléka

Újabb nemzeti-szociálista

A Salzkammergut közelében levő Kohlgrube községben véres összeütközés történt a nemzeti-szociálisták és a csendőrök között. A nemzeti-szociálisták először a Heimwehr-rel tüztek össze. A csendőrség ekkor közbelépett és amikor a horogkeresztesek lövéseket adtak le, szintén fegyverrel válaszoltak. Az összeütközés alkalmával három nemzeti-szociálista meghalt, öt pedig súlyosan megsebesült. A vizsgálat megállapította, hogy a csendőrök életveszedelemben forogtak és ezért használták fegyverüket.

A bécsi rendőrség nagyarányú nemzeti-szociálista szervezkedést leplezett le. A mozgalomban közismert személyiségek is részt vettek, akik eddig a Heimwehr-hez állottak közel. A leplezett szervezkedéssel kapcsolatban kormánynyilatkozatot adtak ki. A szervezet tudományos álca alatt működött és nyilvánosan kémiai kutatóintézetként szerepelt. A rendőrség husz ládát foglalt le, amelyben Münchenből származó nemzeti-szociálista propaganda-iratokat találtak. A hatóságok kezébe került az Ausztriában titokban működő rohamcsapatok pontos névjegyzéke is.

Budapestről jelentik: Papen német alkancellár sajtófőnöke, von Pose ma nyilatkozott az Új Nemzedéknek. A sajtófőnök többek között a következőket jelentette ki:

— Papen vadászát nem lehet egyszerűen politikai vadászatnak nevezni, mert hi-

a horogkeresztesekhez csatlakozott. Dollfuss ezért nem köthet szövetséget olyan államférfiúval, aki a választók négy százalékának szavazatára támaszkodik csupán.

Dollfuss kancellár a közeli napokban megkezdi tanácskozásait a Landbund-dal és a Heimwehr-rel. A kancellárnak az a célja, hogy a lehető legrövidebb időn belül megoldja az osztrák politikai válságot. Dollfuss az új osztrák alkotmány alapvonalait még genfi útja előtt le akarja fektetni. Az új alkotmány azonban az elveken épül fel, amelyeket a kancellár szeptember 11-iki hatalmas beszédében ismertetett. Általános a vélemény, hogy Dollfussnak lly módon sikerül nyugvópontra juttatnia a belpolitikai válságot.

Döntő tanácskozás

Starhemberg herceg, aki tegnap a Heimwehr-vezérek innsbrucki nagygyűlésén megfogalmazta választát a Landbund követeléseivel szemben, egyelőre még nem tért vissza Bécsbe és valószínűleg csak ma vagy holnap érkezik meg az osztrák fővárosba. A herceg ekkor közli majd Dollfuss kancellárral azokat a feltételeket, amelyek mellett a Heimwehr hajlandó továbbra is támogatni a kormányt. Arra vonatkozóan, hogy mik ezek a feltételek, semmi bizonyosat sem tudnak politikai körökben, de a legfantasztikusabb hírek kerültek forgalomba, amelyeket csak fenntartással köztünk.

Arról van szó, hogy Starhemberg herceg nemcsak a pártok eltörlését és az összes pártok fölött való egyeduralmat, az egész államhatalom diktatúráját

akarja megkapni, hanem követeli, hogy

töröljék el a Habsburgok trónfosztására és a Habsburg-család vagyonának elkobzására vonatkozó törvényeket is.

Hir szerint Starhemberg hajlandó továbbra is támogatni Dollfuss kancellárságát, de csak olyan feltétel mellett.

ha a Landbundon kívül még a keresztényszociálista miniszterek egy részét is kidobja kormányából Dollfuss

Döntés csak szerdán lesz. Ekkor tartja ugyanis hosszú idő múltán ismét értekezletét az a párt, amely a Starhemberg-féle Heimwehren és a Winkler-féle Landbundon kívül igazi nagy támogatója a Dollfuss-kormánynak: a keresztényszociálista-párt.

Ezen az értekezleten számol be rórtjának Dollfuss kancellár a helyzetéről

és fogadja majd pártjának irányítását és utmutatását jövőbeli magatartására nézve.

szervezkedést leplezték le

szen az alkancellár valóban remekül vadászik, uszik, lovagol, tehát szenvedélyes sportember. Papen alkancellár örömmel jött Magyarországra, annál is inkább, mert már régen becsüli a magyarokat. Természetesen megvárjuk Kánya magyar külügyminiszter hazatérését, akivel az alkancellár szintén megbeszéléseket folytat. Csütörtökön kihallgatáson jelenik meg az alkancellár Magyarország kormányzójánál. A vadászat során komoly kérdések is szóba kerültek, amelyek főképpen a gazdasági problémákkal állottak kapcsolatban. Ezeknek a tárgyalásoknak eredményeképpen szoros gazdasági együttműködés várható Németország és Magyarország között. A magyar mezőgazdasági termékek részére Németország rendkívül jó piacot jelent. Szóba kerültek a külpolitikai vonatkozású kérdések is, így többek között a négyhatalmi szerződés is, amely Magyarországot is közelről érdekli. Hitler és Papen között tökéletes az együttműködés és elutazásunk előtt Hitler nyomatékosan arra kérte az alkancellárt, hogy úgy a maga, mint a német nép nevében adja át legmelegebb üdvözlését a magyar kormány elnökének. Ez az üdvözlés egyúttal a magyar népnek is szól.

Az Anchlussról szólva, a sajtófőnök kijelentette, hogy Németországnak nem célja az Anchluss keresztülvitele. Papen alkancellár egyébként holnap délelőtt fogadja a sajtó képviselőit.

Madgearu is beismeri, hogy Románia lakosságára nem lehet több terhet rakni

Uj memorandum a transzfermoratorium elrendeléséről és a kölcsöntörlesztés csökkentéséről. Románia nem szaporítja a pénzét

Mint ismeretes Madgearu pénzügyminiszter arra utasította Romániának Párisban tartózkodó megbízottjait, hogy szombatig várjanak a külföldi bankárok válaszára és ha a bankárszövetség képviselői szombatig nem jelentik ki, vajjon hajlandók-e velük új tárgyalást kezdeni a transzfermoratorium ügyében, akkor térjenek vissza Bucures-tibe. A külföldi bankárok szövetségének megbízottai átvették a pénzügyminiszter által készített új memorandumot, amelyben a kormány rámutat a transzfermoratorium elrendelésének szükségességére. Az emlékirat két szempontból indokolja meg ezt a fontos intézkedést. Az első: államköltségvetési, a második pedig a transzfer szempontja. Az első rész kidomborítja, hogy Románia lakossága milyen arányban bírja elviselni az állami terheket anélkül, hogy az 1933-34. évi költségvetés egyen súlya felborulna. Tekintettel kell lenni a világháborúra, amely természetesen Romániát sem kerülte el. Mezőgazdasági téren 61 százalékkal, az ipari termékekben pedig 44 százalékkal csökkentek az árak, aminek következtében az összes jövedelmek, tehát a fizetések, valamint a szolgáltatások is estek. Például egy mázsa buza 1931-ben 180 lejre ment vissza. A falusi lakosság jövedelme fejenként átlag 52 százalékkal csökkent 1929-1932. években.

A lakosság jövedelmének gyengülésével együtt természetes hanyatlott az állam bevétele is. 1930-ban még kitünő jövedelmet ért el az állam, de attól fogva rohamosan estek a bevételei. Élénken jellemzi a memorandum a lakosság 1929-1932. évi megterhelését. 1929-ben fejenként 2251 lej, 1930-ban 2140, 1931-ben 1653 lej, 1932-ben 1300 lej állami teher esett egy-egy romániai lakosra. Mivel 1932-ben a jövedelem megdöbbentően hanyatlott, Madgearu előterjesztésében rendkívül súlyosnak találja a fejenkénti 1300 lejes átlagos adóterhet és kijelenti, hogy ennél többet Románia nem követelhet a polgáraitól, hiába is követelné, mert az adóhivatalok képtelenek volna a magasabb terheket behajtani.

A második részben rámutat a pénzügyminiszter arra, hogy a külföldi államok elzárkozása következtében Románia 1931-ben, 1932-ben, 1933-ban fokozatosan csökkentette exportját és emiatt folyton kevesebb devizához jutott, már pedig a külföldi bankárszövetségre nézve igazán nem életkérenteni. Ha Románia a külföldön lejért akarna devizákat vásárolni, hogy kamatfizetési kötelezettségeinek eleget tehessen, akkor kénytelen volna a lejt szaporítani, márpedig a kormány az inflációt semmiesetre sem vezeti be.

A kormány memorandumja tegnap került nyilvánosságra és az ország számottevő gazdasági intézményei helyesléssel fogadták azt a tendenciát, amely a lej stabilitásának megvédését célozza. Pénzügyi körökben rámutatnak arra, hogy

a Jorga kormány 1931-ben teljesen eleget tett a külföldi bankárok követeléseinek, aminek az lett a következménye, hogy Románia képtelen volt tisztviselőit és nyugdíjasait fizetni. Mivel a külföldi bankárszövetségre nézve igazán nem életkérdés az, ha néhány hónappal később kapja meg a kölcsönök kamatait, és hogy esetleg néhány százalékkal alacsonyabb kamatot kapjanak a milliárdok után, végeredményképpen elfogadja Románia javaslatait és utólag akceptálja a transzfermoratorium bevezetését.

A hét kimagasló eseménye a

Kisértetek vonata

amely román nyelvű változatban, magyar feliratokkal kerül bemutatásra rövidesen a

CENTRAL MOZGO-ban

A film a pesti Hunnia-filmgyárban készült **Fojós Pál**, a világhírű rendezőnek közreműködésével.

Hol van a kenyérbélyegekből befolyt jövedelem?!...

A minisztérium sürgeti a díjak behajtását — A kenyérbélyegek bevétele nem volt elég a gabonaexport-prémium kiegyenlítésére.

A pénzügyminiszterium érdekes rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyekre arra buzdít, hogy a már megszüntetett kenyérbélyegek miatt kivetett pénzbírságot a legnagyobb eréllyel hajtsák be, mert ezek a büntetési összegek — a miniszter szerint — nevetségesen csekély jövedelmet biztosítottak az államnak. A kenyérbélyegek használatát annakidején azért tette kötelezővé a minisztérium, mert az országos statisztikai hivatal kenyérfogyasztási kimutatása alapján arra számított, hogy a gabonaexportőröknek kilátásba helyezett exportprémiumot abból kifizetheti az állam. A pénzügyminiszteriumban most megállapították, hogy a kenyérbélyegekből arány-

lag kevés haszna volt a kincstárnak és emiatt még most is kétszáz millió lej exportprémiummal tartozik a belföldi kivitel cégeknek.

A minisztérium azt hiszi, hogy a pékmesterek nem tartották be a kenyérbélyeg használatáról szóló rendeletet és igen sokan bélyeg nélkül hozták forgalomba a kenyeret. Mivel az előírások szerint nagyon szigorúan kellett ellenőrizni a sütődéket, tehát a minisztérium feltételezi, hogy sok millió lej bírságot vetettek ki a romániai pékekre a kenyérbélyeg felragasztásának elmulasztása miatt. De mivel a kenyérbélyeg használatának elmulasztása miatt kivetett büntetésekből elenyészően kevés folyt be az állampénztárba, azért a miniszter most kiadott rendeletével arra utasítja a pénzügyi hatóságokat, hogy a legsürgősebben és kímélet nélkül hajtsák be a kivetett bírságokat.

Ez alapon érdeklődtünk az aradi pénzügyigazgatóságnál, hogy mennyi behajthatatlan kenyérbélyeg-bírság van a pénzügyigazgatóság területén és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy körülbelül százezer lejre tehető ez az összeg. A legtöbb esetben ugyanis a megbüntetett iparosok megfellebbezték a bírságot és az legfelsőbb fórum jóváhagyása nélkül nem inkasszálható. A sütődéket első alkalommal rendszerint ötezer lejre büntették a különböző ágensek által felvett jegyzőkönyvek alapján, amelyekről azonban utólag megállapították, hogy alaki szempontból nem felelnek meg az előírásnak, tehát büntetési alapul nem szolgálhatnak.

CENTRAL-MOZGO: Repriz-premier PÁNIK A világsláger, a „Tarzan”, testvérfilmje. Főszereplői: BUSTER CRABBE az olimpiai uszóbajnok és FRANCES DEE. Előadások kezdete: 5, negyed 8 és negyed 10 órakor. Helyárak ma: 7, 10, 15 és 20 lej, repülőbélyeggel együtt. Délután 3 órakor fenti helyárral, JEAN HARLOW világfilmje: A VÖRÖSHAJU ASSZONY.

SELECT-MOZGO: BOBBY NE HAZUDJ! Zenés, énekes vígjáték, főszerepekben: JENNY JUGO, OSCAR KARLWEIS és HALMAY TIBOR. Előadások: 5, negyed 8 és negyed 10 órakor.

SPORTVONAT

október 20-án Budapest és Bécsbe

utlevél nélkül.

Ripensia—Ujpest

Olaszország—Magyarország kupamérkőzés

Szükséges okmányok: állampolgársági másolat, személyazonossági és férfiaknak katonai igazolvány. Tartalékos tiszteknek a katonakönyv. livrettel rendelkezőknek a Cercul Recrutare engedélye.

Az október hó 2-ig jelentkezőknek számozott belépőjegyet biztosítunk a mérkőzésekre.

Részvételi díj 975 lej, számozott hellyel a Ripensia mérkőzésre 50 lejfel több.

Bécsbe utazók utiköltsége oda-vissza L. 2195.—

A rendezést a közismerten gondos Központi Bank és Menetjegyiroda végzi.

Janovics Jenő dr., mint Erdély egyik leggazdagabb embere 30 évig vezette a cluji színházat, most szegényen távozik

Beszélgetés a távozó magyar színigazgatóval. — Színészkarrier, akik Janovics dr. keze alól kerültek ki. — Visszapillantás az erdélyi magyar színészet multjára

Kolozsvárról jelentik: Janovics Jenő dr., aki harminc éven keresztül állott a kolozsvári magyar színház élén, megvált a színigazgatói működéstől és a magyar színészet vezetését átadta Parlagi Lajosnak. Az a betéti társaság, amely az elmúlt évben kezében tartotta a kolozsvári magyar színházat, feloszlott és új vállalkozás vette át a kolozsvári Magyar Színházat. Janovics Jenő aláírta a megállapodást a felszámoló betéti társasággal és megvált a kolozsvári színház kötelékéből. Az erdélyi magyar színészetnek egyik jelentős, történelmi időszaka nyert befejezést Janovics Jenő távozásával...

— Kiléptem abból a betéti társaságból — mondja Janovics Jenő dr. — amelynek az elmúlt esztendőben is csak kültagja voltam. Erdélyben egyelőre nem csinálom színházat. Tele vagyok új tervekkel, művészi elgondolásokkal. A színház és film felé orientálok, azonban úgy érzem, hogy itt Erdélyben most mások jobban tudnak színházat csinálni, tehát jobb lesz, ha én félre állok... Azt hiszem, van egy kis részem az erdélyi magyar színjátszás megalapozásában. Hiszen 1792. óta, amikor először hangzott el színpadon magyar szó, hatvan igazgatója volt ennek a színháznak s én egymagam harminc évet töltöttem el itt, mint színigazgató. Nyugodt lélekkel és nyugodt lelkiismerettel adom át helyemet másoknak.

Janovics Jenő ezután a multról beszél. Mint színigazgató elsősorban új színésznemzedéket akart nevelni. Hogy ez mennyire sikerült neki, ezt legjobban azok a színészkarrier-bizonvitják, amelyek Kolozsvárról indultak el. Ezek: Cs. Aczél Ilona, Hettyei Aranka, Mészáros Gizi, Rajnai Gábor, Körmenyi Kálmán, Nagy Gyula, Nagy Adorján, Várkonyi Mihály, Harsányi Rezső, Sebestyén Géza, Farkas Sándor, Komáromi Pál, Kelmay Ilonka, Táray Ferenc, Neményi Lili, Daika Margit, Berki Lili, Komár Juliska, Kun Magda és mások. Itt kezdték első szárnypróbálgatásukat Székelyhídy Ferenc és Sándor Erzsébet is.

— Színésznemzedékeket neveltem — sóhajtott fel Janovics — és büszke vagyok azokra, akik innen elkerültek.

Janovics Jenő dr. a továbbiakban elmondja, hogy irodalmi célok is vezették a színház élén. Drámatörténeti ciklust, Shakespeare-, Molière-ciklust tartott. A harminc év történetéhez tartozik a kolozsvári Szinkör felépítése, melyet Janovics dr. maga tervezett s az amortizációját is egymaga rendezte. A háború kitérésekor minden színház becsukott. Janovics Jenő dr. egy napra sem hagyta abba azt a kulturális munkát, amit harminc éven ke-

resztül a kolozsvári színház élén folytatott. Azután jött az impérium átvétele, akkor sem adta fel a harcot a magyar színészet fennmaradásáért. De az utolsó évek megtörték. Most már átadja a helyét s reméli, hogy mások éppen olyan hittel fognak küzdeni, ahogyan ő küzdött harminc esztendőn keresztül.

Janovics Jenő készítette az első magyar filmeket. Egyszerre két filmgyárban dolgozott: a kolozsvári Transylvania és a budapesti Corvin-filmgyárban, amelyből a jelenlegi Hunnia hangosfilmgyár alakult ki. Az ébredő, gyermekcipőben járó magyar filmművészet első állomásai voltak: a Bánk bán Jászai Marival, Paulai Erzsével, Bakó Lászlóval és Szentgyörgyi Istvánnal. A Nagymama Blaha Lujzával, a Tolonc Jászai Marival, Berky Livel, Várkonyi Mihállyal és Szentgyörgyivel. Leghíresebb filmje a Sárga csikó volt, ame-

Nagyarányu birtokper tömeges tanukihallgatásokkal az aradi törvényszék előtt

Harc egy félmillió lejes birtok körül — Vita az ügyvédek között — Harminc tanut esketett meg a bíróság —

Monstre birtokper tárgyal: ma délután az aradi törvényszék második szekciója. Egész sereg tanu vonult fel Szentleányfalváról, hogy az ügyben tanuskodjon. A körülbelül félmillió lejt érő birtok körüli harc részletei a következők:

Pikó Mihály jómódu szentleányfalvai gazdálkodó 1928-ban elvált feleségétől, akinek a bíróság havi 1500 lejes tartásdíjat ítél meg. A gazda egy darabig fizette a tartásdíjat, majd hirtelen eladta egész vagyonát: Wieglein János községbeli gazdának. A gazda 1929-ben meghalt és az asszony szegényen maradt. Miután az új birtokossal nem tudott megállapodni, bünvádi feljelentést tett ügyvédje, dr. Váró Zoltán úján Weiglein ellen azon a címen, hogy csalárd uton jutott a birtokhoz, melynek vételárát nem fizette ki. Csupán azért történt az átruházás, hogy őt kijátszák, illetve, hogy megszűnjön az 1500 lejes tartásdíj. A feljelentés szerint szinleges adásvételi szerződés történt, a melynek dacára is Pikó maradt a vagyon ura. A gazdálkodó 1929. végén bekövetkezett halála után azonban Weiglein beült a birtokba, anélkül, hogy fizetett volna érte valamit.

Ma tartották meg az ügyben a főárgyalást. A vádlott kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy a birtokért 300 ezer lejt fizetett és a pénzt rokonaitól és barátaitól kapta kölcsön.

lyet még Japánban is előadtak és filmdíjak címén a háború után 380 frankot kapott a japán előadásokért... Janovics Jenő keze alól került ki a világhírűvé vált magyar filmnevek egész sorozata: Korda Sándor, Kertész Mihály, Garas Márton, Várkonyi Mihály és még számosan.

— Nem titkolom és nem sajnálom, hogy a román impérium átvételekor Erdély egyik leggazdagabb embere voltam. Különös most visszagondolni arra, hogy amikor Kolozsváron egyszer hadisarcot vettetett ki Neculcea generális, rám rótt ki a legtöbb adót, 80 ezer koronát. Volt két filmgyárom, az ország minden részében 26 mozim, az Unió-uccában két házam, az Attila-uccában kilenc házam, antik ékszereim és más régiségeim ládászámra, de egy pillanatig sem fáj az, hogy a vihar ezt mind elsodorta. Termékeny talajba hullott az elvetett mag: a magyar színészet fenntartására.

— Most távozásommal talán valami felszabadulást érzek. Tizennégy év alatt nemcsak a színpaddal kellett törődnöm, hanem állandó külső harcot vívtam a színházért. Ez a sorsa a mai színigazgatónak, aki energiájának kilenczted részét ezekben a külső harcokban morzsolja föl. Most már ettől felszabadulva élni fogok ifjúkori álmomnak: a színpadnak és az ahhoz közelálló irodalomnak.

Tanuk egész sorozatát hallgatták ki. A tanuk egyrésze — főképpen a rokonság — Weiglein állításait erősítette meg, ezzel szemben több tanu a feljelentés adatait támasztotta vallomásával alá. Körülbelül harminc tanu kihallgatására került sor, majd vita indult meg az ügyvédek között az eskütételre nézve. Végül is a bíróság minden kihallgatott tanut meg is esketett. Az eskü után úgy a vád, mint a védelem újabb tanuk kihallgatását kérte, amit a bíróság el is rendelt és a folytatólagos tárgyalást október 5-ikére halasztotta.

A földgáz megölt egy gyermeket

A gyermek halála nyomán fedezték fel a földgázat

Brassóból jelentik: Dannert Hans, hageni tanár, aki ezidőszereint Brassóban tartózkodik, ahol tudományos kutatásokat végez, a brassó-megyei Feketehalom községben érdekes felfedezésre bukkan. A külföldi tanár megállapította, hogy a községben földgáz-ér vonul végig, a melynek fészket is megtalálta. Érdekes, hogy azon a helyen, ahol az ér elvonul, természetesen a növényzet is elsatnyult. A faluban ezt a jelenséget már régebben észrevették, azonban korántsem gondoltak arra, hogy ez az elváltozást a föld mélyében lappangó földgáz-áramlás okozza.

Az eddig felfedezetlen földgáznak Feketehalomban áldozata is volt egy gyermek személyében, aki néhány hónappal ezelőtt meghalt. Az orvosok a halál okát annakidején nem tudták megállapítani.

Dannert professzor felfedezése nyomán most megállapították, hogy az a ház, amelyben a gyermek meghalt, a földgáz-áramlásos területen van és a gyermek ágya közvetlenül az ér felett volt. A gyermek halálát ezek szerint a felszivárgó földgáz okozta.

Az eddigi kutatások még nem mutattak arra, hogy a mélyben nagyobb mennyiségű földgáz van. Könnyen valószínű azonban, hogy rövidesen a földgáz tulajdonképpeni forrására is rábukkannak.

Véres féltékenységi dráma Nagylakon

A féltékeny legény leszúrta szerelmesét, akinek édesanyját is súlyosan megsebesítette

Véres féltékenységi dráma történt az elmúlt éjszaka Nagylakon. A dráma főszereplője egy csinos, 23 esztendőös parasztleány, a kinek már évek óta udvarol Musureac András 24 éves gazdalegény. A leány apja nem nézte jó szemmel az udvarlást és eltiltotta leányát Musureactól, akinek azt sem engedte meg, hogy a házhoz járjon. A fiatal legény elkeseredett és amikor azt hallotta, hogy a leánynak mások is udvarolnak, teljesen elvesztette józan esztét.

Az elmúlt éjszaka a fiatal gazda ittás állapotban ideálja lakásához ment. Itt beugrott a kerítésen át az udvarra, majd az egyik ablakon behatolt a lakásba, ahol a leány anyjával

együtt aludt. Musureac rátámadt a leányra, akibe beleszurta kését. A szurást a szivnek szánta, a kés azonban a sziv mellé siklott és a leány felugrott, de eszméletlenül, véresen terült el az ágyon. Anyja sikoltozni kezdett és segítségért kiáltott, mire Musureac őt is megsebesítette. A csendőrség letartóztatta a fiatal legényt, akit ma reggel szállítottak be az aradi ügyészségre, ahonnan az első számú vizsgálóbírói hivatalhoz került át.

Musureac beismerő vallomást tett és kijelentette, hogy ittás állapotban követte el tettet, amelyet már mélyen megbánt. A vizsgálóbíró kihallgatása után gyilkossági kísérlet és súlyos testi sértés címén vizsgálati fogságba helyezte a fiatal nagylaki gazdát.

HIREK

Vetélytársnők — ha találkoznak

Két asszony viharos fordulatokban gazdag, csattanós végű találkozásának voltak szemtanúi azok, akik a délelőtti korzó kissé télies verőfényét arra használták fel, hogy néhány lépéssel megtoldják sétájukat és a városházával szemben kacérokodtak a napsütéssel. Parázs jelenet játszódott le, mindazok épülésére, akik szeretik elcsúszni a legnagyobb komédia-írónak titulált Éle: kisebb-nagyobb nárdiáit, vagy tragédiáit. Két asszony került szembe egymással. Nem először, régen keresztezték már egymás útjait s csak most került sor a nagy leszámolásra... Az egyiknek kosár volt a karján, ami a küzdelem során hátrahagyott hátrányára esett, míg a másik jól öltözött, fölényes modoru s az életküzdelemben kevésbé kimerült, ami viszont előnyére vált.

— Kétszáz lejt loptál ki az uram zsebéből az éjszaka! — rivalt rá a kosaras nő a másikra és elállta útját. Két szempár összevillant, két asszony ajkáról eredt meg a szózuhatag:

— Hazudsz! Én nem loptam semmit. Az urad elitta a pénzt s most rajtam keresi! — kiabált a jól öltözött, fiatalabb nő. Szó szót követett, az ellenfelek azonban nem sokáig maradtak meg a szóbeli csatározásnál, hanem előkerültek a körmök is. A kosárral felszerelt asszony nekiugrott vetélytársnője szemének és végigszántott az arcán, szabadon lévő jobb kezével. A másik sem volt rest, támadója kezéből kirugta a kosarat és az arcát, orrát, szemét, száját úgy összekarmolta, hogy körmökkel nyomán mindenütt kiserkent a vér.

A verekedő amazonok köré egyre nagyobb tömeg sereglett. Voltak, akik biztatták őket, voltak, akik szeretnék volna szétválasztani a karmok, dühöngő asszonyokat s voltak, akik fogadtak egyik-másik amazon esélyeire a küzdelem kimenetelét illetően. A jólöltözött hölgy azonban nem várta be a küzdelem végét — és megfutamodott, miközben vetélytársnőjét vérző arccal hagyta a porondon.

Ekkor jelent meg a harc színhelyén a harmadik amazon, nyikorgó-vasparipáján. A biciklis hölgy egyszerre avatkozott bele a küzdelembe a sarki rendőrrel. Az utóbbi éppen a menekülő után akarta vetni magát, amikor bátor biciklis hölgyünk — értesülve a történetéről — átadta biciklijét, hogy azon üldözzék a menekülőt, aki nem is kerülhetett el a törvény szigorát. A főtéri csendelet megnyugtató akkorddal zárult, amennyiben mindkét asszony, a rendőrrel együtt távozott, aki bekísérte őket a rendőrségre... Vetélytársnők, ha találkoznak — 1933-ban... (cs. p.)

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változó felhőzet, egyes helyeken még talajmenti fagy várható. A nappali felmelegedés némi fokozódása várható.

— **Miklós herceg Zágrábban.** Belgrádból jelentik: Miklós román királyi herceg kedden 14.55 perckor repülőgépen Zágrába érkezett. A zágrábi repülőtérrel folytatva útját Belgrád felé, ahová délután egy negyed 7 órakor érkezett meg. Belgrádban a repülőtérről érkező Miklós herceget Sándor jugszláv uralkodó több minisztere társaságában fogadta. Miklós herceg maga vezette repülőgépet és útját nagyszerű légköri viszonyok között tette meg.

— **Szeptember 27-én kezdődnek a királyi hadgyakorlatok.** Bucurestiből jelentik: Az idei őszi hadgyakorlatok szeptember 27-én kezdődnek és egy hétig tartanak. Színhelyük Oltenia, az uralkodó Craiovan és Slatinan fog tartózkodni.

— **Megkezdődött Amerikában a német áruk bojkottja.** New-Yorkból jelentik: Valamennyi nagy árubáz 50—80 százalékkal csökkentette a német ipari termékek behozatalát, miután a közönség ilyen arányban bojkottálja a „Made in Germany“-t. Hír szerint az USA többi városainak áruházai is követik a new-yorki áruházak példáját.

— **Világrekordot állított fel egy skót hosszútávúfutó.** Glasgowlból jelentik: E. Harper skót hosszútávúfutó kétórás futásban 33.653 kilométeres teljesítményével világrekordot állított fel. Az eddigi világrekordot Green tartotta husz éven keresztül, tehát 1913. óta 33.056 kilométerrel.

— **Lemond az angol külügyminiszter.** Londonból jelentik: A Daily Herald szerint az angol kormány összetételében a közeljövőben változás áll be. Sir John Simon külügyminiszter lemond és felsőházi tag lesz, ahol a visszavonuló Lord Shankey helyét foglalja el. Az angol külügyi tárca élére Lord Irvin volt indiai alkirály, vagy Eden jelenlegi külügyi államtitkár kerül.

— **Elkeltik a iasi-i diákokat a szélsőséges alakulatoktól.** Iasiból jelentik: A iasi-i egyetemi tanács elhatározta, hogy a beiratkozó növendékeknek alá kell írniuk egy nyilatkozatot, amelyben kötelező erővel kijelentik, hogy csakis olyan alakulatokba lépnek be, amelyeket az egyetem is elismer, így akarják elkerülni, hogy a tanuló ifjuság cuzista s vasszardista egyesületekben fejtsen ki tevékenységet. Természetesen ennek a rendelkezésnek máris megvolt az ellenhatása, mert cuzista és vasszardista diákok október elsejére tiltakozó gyűlést hívtak egybe.

Már Amerikában is...

Newyorkból jelentik: Az amerikai orvosok a válság korszakának kezdete óta meglehetősen keserves tapasztalatokat tettek betegeiknél. Egyre több az olyan beteg, aki egyideig eljár az orvoshoz és mikor azután a kezelés már csaknem befejeződött, azt mondja: Holnap még egyszer eljövök és akkor elhozom a honoráriumot. Másnap azután a beteg nem jön el és általában nem jelentkeznek többé. A honorárium behajtása azután meglehetősen nagy nehézségekbe ütközik és nem mindig sikerül. Éppen ezért amerikai orvoskörökben most mozgalom jelent meg annak érdekében, hogy tegyék kötelezővé az orvosi tisztelődij előzetes kifizetését. Az amerikai orvosok terve az, hogy a beteg mindjárt az első vizsgálat után fizesse meg a gyógykezelés előrelátható díját.

— **Seidner Imre előadása Aradon.** Seidner Imre, az Est-lapok kitűnő munkatársa, volt aradi hírlapíró, aki állandóan Genfben él, romániai riporterkörútján szülővárosában, Aradon, e hó 23-án este 10 órakor „Genfi élményeim” címmel előadást tart az aradi Iparos Otthon nagytermében. Az előadást, amely az előadó szemlévénél és a népszövetségi téma érdekességénél fogva nagy érdeklődésre tarthat számot, a Hang folyóirat rendezi és annak bevezető előadását Fekete Tivadar, a Hang szerkesztője mondja.

— **Megtiltották a berlini és borszlói tőzsdének a termény-határidőüzleteket.** Berlinből jelentik: A porosz munkaügyi és gazdasági miniszterium ma rendeletet adott ki, amelyben a berlini és borszlói tőzsdéken buzában és rozsbán megtiltotta a határidő-üzleteket. A kormány ezzel a spekulációt akarja megakadályozni és a buza árának stabilizálását kívánja elérni.

„CHIC” Hegedüs és Goldmann

URIDIVAT-cég olcsóság és izlésben vezet. O „HABIG”, „BORSALINO” és „DELION” kalapok mélyen leszállított árban. 3419

— **Hárommázsás nagyharangot ajándékozott egy aradi cég a Mosóczy-telepi katolikus templomnak.** Vasárnap délután két új harang érces szava szólal meg a Mosóczy-telepi templom épülő tornyában a szentereklyés kereszt alatt, amit nem régebben szenteltek meg bensőséges ünnepségek közepette. A templom kisharangját, amely Schill József katolikus egyházközségi elnök nevének adománya, újraöntötték, míg nagyharangot most kap a Mosóczy-telepi római katolikus templom. A Hönig Testvérek cég, amely Erdély legnagyobb harangöntő vállalata, körülbelül három mázsás nagyharangot adományozott a templomnak Hönig Frigyes emlékére. A harangszentelés szertartása dr. Lakatos Ottó szentszéki tanácsos, plébános vezetése alatt vasárnap délután az ünnepi litánia után folyik le a templom előtti téren. A megszentelt harangokat, a megáldás után azonnal felhúzzák a templom új tornyába. A templomi ünnepséget nagyszabású multság követi a városligetben, ahol az ifjuság részére táncmultságot rendeznek a templomtorony továbbépítésének céljaira. Az ünnepségek iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Kétezer bucuresti-i banktisztviselő tüntetett a leépítések ellen.** Bucurestiből jelentik: Tegnap este kétezer banktisztviselő tüntetett egy nagybank épülete előtt, hogy tiltakozzék a nagybankok törvénytelen és szabálytalan leépítései ellen. A tüntetés olyan arányokat öltött, hogy a rendőrség segítségét kellett igénybevenni, amely a Bulevardul Carolon levő Bankszindikátus épületébe szorította be a tüntetőket. Itt a bankok igazgatói fogadták a tüntetőket és megkezdtek a tárgyalásokat, melyek azonban eredményre nem vezettek.

URANIA

MA, SZERDAN: 5, 8 és 10 órakor:
A közkedvelt ANNY ONDRA legsikerültebb vígjátéka
EGY PARADICSOMI ÉJSZAKA
Carl Lamac rendezése. Marc Roland zenéje
Hermen Thimig, Erna Morena, Oscar Sabo, Raip A. Roberts
Délután 3 órakor **MATINÉ** olcsó helyárrakkal
Tavaszi felhők az égen (Schubert operett)
Gretl Theimer, Siegfried Arno, Karl Jücken.
OLCSÓ HELYARAK 3 órakor: 6.— és 10.— L.
5 órától: 8.— 10.— és 15.— L.
Jegyelővétel este 9 oráig: **Menczer** dohánytársaság, Str. Alexandri (Salacz-u.) sarok.
Jön: A MOZIBOLOND, HAROLD LLOYD
hatalmas burleszkje.

— **Halálos szerencsétlenség Pécskán.** Pécskáról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt kedden délelőtt Pécskán. Köteles Mariska nevű 14 éves kisleány apjával együtt ácsott a pécskai, Kaparásnak nevezett területen. A kisleány édesapja eltávozott rövid időre és ezalatt Köteles Mariska tovább folytatta az ácsot. A kiácsott földmennyiség hirtelen a leánykára zuhant és elevenen eltemette. Mire a szerencsétlenséget észrevették, a szerencsétlen leány halott volt. Az eset nagy megdöbbenést és részvétet keltett Pécskán.

— **Lippa elhunyt főrabijai síremlékének felavatása.** Vasárnap, szeptember 24-én ünnepélyes keretek között avatják fel Lippán az elmúlt évben meghalt Strausmann Jakab főrabji síremlékét. Az ünnepség diszközgyűléssel kezdődik, amely a zsidó elemi iskolában fog lefolyni. Ezt Istentisztelet követi dr. Hoffmann Ottó főrabji vezetésével. Ezután történik meg az ünnepélyes sírköveavatás a temetőben, a lippai dalárdák részvételével. A lippai izraelita hitközség ezután is meghívja az elhunyt barátát a sírköveavatásra.

Magyarázat

— **Mama, kire mondják azt, hogy „elveszett nő”?**

— **Elveszett nő, leányom, az, akit mindenki megtalál...**

— **Újabb zavargások Kubában.** Londonból jelentik: A Reuter-iroda jelentése szerint Kubából ismét nyugtalanító hírek érkeznek Newyorkba. Sok angol és spanyol alattvaló Rentébe és Puerta de Salaba gyűlt össze. Mansanilloban megkezdődött az általános sztrájk. A rendőrség és a sztrájkot szító kommunisták között tüzharc folyt le, a melybe a katonaság is beleavatkozott. Az egyik amerikai torpedóromboló megérkezett Mansanillo kikötőjébe. San Martino elnök, hír szerint le akar mondani.

— **Néma intervju Forddal.** Newyorkból jelentik: A Daily Mail amerikai tudósítója felkereste Henry Fordot, az autókirályt dearborni laboratóriumában. Rendkívül különös intervju volt ez. A meginterviewolt Ford egész idő alatt egy szót sem szólt.

— **Mi a véleménye Rooseveltről?** — kérdezte az újságíró.

Ford mozdulatlan arccal hallgatott.

— **Mi a véleménye Johnson tábornokról?**

Ford arca gunyosan elfintorodott.

Az újságíró azután elismeréssel állapította meg, hogy látta Ford újonnan épített technikai muzeumát, mely nagyon tetszett neki.

Ford erre barátságosan mosolygott.

Az újságíró végül ismét szóba hozta Johnson újjáépítési tervét.

Ford arca kemény, haragos kifejezést öltött.

A látogatás intervjúrésze ezzel véget is ért. Utána Ford barátságos magánbeszélgetést folytatott az újságíróval, gondosan került minden olyan mondatot, amit esetleg nyilatkozatnak fel lehetne használni.

— **Borzalmas tüzhatal a csepeli kikötő felé haladó tengeri hajón.** Budapestről jelentik: A csepeli szabadkikötőbe ma befutott az „Appolinaris 3” nevű tengeri hajó. Ez az esemény annál is inkább érdekfeszítőre tarthat számot, mert 1896. óta Budapestben nem járt tengeri hajó. A magyar kormány ki akarja próbálni, hogy tengeri hajók feljöhetnek-e Budapestig a Dunán, mert ebben az esetben a gabonaszállításokat ilymódon eszközölnék és megszabadulnának az átrakodási költségektől. A hajó gyapotot és rizst hozott Egyiptomból és tokaji bort és gyapjút szállít a tengerentúli államokba. Az „Appolinaris 3” viszontagságos ut után érkezett meg Budapestre. Utközben ugyanis kigyulladt a parancsnoki fülke és a kapitány, valamint egy magyar tengerész tiszt borzalmas tüzhallal pusztult el benne. A parancsnokságot ekkor Bornemissza sorhajóhadnagy vette át és az ő vezetése alatt érkezett a hajó Budapestre, ahol majdnem zátonyra futott.

— Súlyos vádak alól felmentett radnai házaspár. Varga János radnai borbélyt lopás, feleségét pedig vesztegetés-kísérlete miatt állították ma az aradi törvényszék elé. A vád szerint, 1930. júliusában a radnai csendőrség letartóztatta a borbélyt, akit egy pénztárca ellopásával vádoltak. Felesége felkereste az ottani csendőrmestert, akinek — a vád szerint — 500 lejt adott át, hogy férjét szabadlábra helyezze. Az őrmester az ügyről nyomban jegyzőkönyvet vett fel és az asszony ellen is eljárás indult meg. A mai tárgyaláson mindkét tagadták a terükre rótt bűncselekményt. Az asszony kijelentette, hogy az ötszáz lejt a férjének akarta beküldeni. Az őrmester erre őt is letartóztatta és jegyzőkönyvet íratott alá vele, amelyet nem értett. A bíróság bizonyítékok hiányában mindkettőjüket felmentette.

— **Duma Florica újra „ül”**. Duma Florica ugylátszik naponként foglalkoztatja újában az aradi törvényszéket. A bíróság vádtanácsa tegnap formai okokból szabadlábra helyezte a világi arzenes gyilkosságok fővádlóit. Ma a vizsgálóbíró újból letartóztatta, kihallgatta, majd a vádtanács elé küldötte Duma Floricát. A vádtanács megerősítette a harminc napos vizsgálati fogságról szóló végzést és Duma Florica újra az aradi ügyészség fogságába került. — Világosról jelenté tudósítónk, hogy kedden Galsán újabb exhumálást haitottak végre. Ezúttal a letartóztatásban lévő Borbély Katica férjének a három évvel ezelőtt meghalt Borbély Pálnak holttestét boncolták fel. A belsőrészeket üvegekben helyezték el s azokat Bucurestibe küldik, a vegyvizsgálat mezejtése végett.

Változó idők...

— *Mi a különbség a régi módi és a mai leány között?*

— *Egy régi módi leány elpirult, ha szégyellte magát, — a mai szégyentli, ha elpirul.*

— **Az aradi rendőrség katonai gyeptálya közli**, hogy az 1913—14—15-ben született ifjak katonai jelentkezései már folynak az egyes kerületeknél. Mindenki abban a kerületben jelentkezik, ahol született, vagy pedig, amelyikben huzamosabb idő óta lakik. Aki más városban született, be kell mutatnia egy bizonyítványt, amellyel igazolja, hogy hat hónappal előbb is már Aradon abban a kerületben lakott.

— **Aradi rendőri hírek.** Panaitescu József, Strada Marasesti 4—6. szám alatti lakos ma feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik a forgalmas helyen lévő üzletébe betörték és több, mint ezer lej értékű árut loptak el. — Özvegy Heller Jenőné Cerefasilor-uca 3. szám alatti lakosnak tegnap egy Seminescu Miklós nevű férfi kabátot akart eladni 350 lejtért. A kabátot Seminescu állítólag Suciú dr.-tól lopta. Az aradi rendőrség az ügyekben megindította a vizsgálatot.

— **Hamis esküvel vádolva kerültek ma az aradi törvényszék második szekciója elé** Mercea Tódor és Grosan János mácsai gazdák. A vádirat szerint, egy polgári perben hamis vallomást tettek a járásbíró előtt. Később kiderült, hogy a vallomásért és esküért ötezer lejt kaptak. A vádlottak a mai tárgyaláson tagadták, azonban a felvonult tanúk igazolták, hogy mindketten beismerték, hogy az ügyben semmit sem tudtak és mégis vallomást tettek. A bíróság bűnösnek mondotta ki őket és hat-hat havi börtönre ítélte a vádlottakat.

— **Az osztálysorsjáték mai húzásának eredményei.** Bucurestiből jelentik: Az állami osztálysorsjáték mai húzásán főbb nyereményeket a következő számok nyertek: 100 ezer lejt: 70508, 80 ezer lejt: 33756, 20 ezer lejt: 35936, 70771, 54578, 15 ezer lejt: 18283, 47282, 18283, 32869, 78459, 6450. Az eredményekért nem vállalunk felelősséget, tekintettel arra, hogy azok telefonon érkeztek.

— **Brádi amerikai hozzátartozói keresik.** Budapestről jelentik: Az Egyesült-Államok területén levő Ohio államban az utóbbi időben több Magyarországból kivándorolt személy halt meg. Az amerikai hatóságok felkérésére a Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Iroda (Budapest, VIII. kerület, Fiumei-ut 4.), azt kéri, hogy, akik Falku János brádi születésű egyén hozzátartozóiról tudnak valamit, értesítsék erről az irodát. Falku János 45 éves korában halt meg 1932. januárjában Rorary városban.

— **A Gálló-ügy hamis tanui.** Mára tüzte ki az aradi törvényszék a nagy port felvert Gálló-ügy hamis tanui bűnyüvének főtárgyalását. Mint ismeretes, Gálló János pankotai kereskedőt, két volt alkalmazottjának, Kohn Vilmosnak és Csutár Fülöpnek vallomása alapján, az aradi törvényszék öngyújtásért három évi börtönre ítélte. Fellebbezés folytán Gállót jogerősen felmentették, mire hamis tanuzás címen feljelentette két volt alkalmazottját. A bíróság mára tüzte ki az ügy tárgyalását, amelyet azonban a védelem kérésére novemberre halasztottak.

A nők kora az anyakönyvvezető előtt

Chisenev város hölgyepolgárai nagyon elégedetlenek a házasság és válás kihirdetése körüli eljárásokkal. Mint a nyugati államokban bevezetett szokás, úgy a regáltban is, amikor egy házasulandó fiatalember és boldog araja bejelentik, hogy házasságra akarnak lépni, az eljegyzést annak rendje és módja szerint kihirdetik. Ugyanezt leközlük a lapok is. Ez még nem volna baj, azonban a kihirdetés módjának van egy — hölgyekre nagyon sérelmes pontja. Az anyakönyvvezetők olyan tapintatlanok, hogy közlik a házasulandó hölgyek korát is. Ugyanigy történik akkor, amidőn a válóperben hozott ítéletet után nemcsak a válókot közlik, hanem az asz szony korát is, ami az előbbinél sokkal súlyosabb eset. A chisenevi hölgyek szabályszerű kérvényt nyújtottak be a város vezetéséhez, amelyben kéri, hogy változtassák meg a házassági és válókereseti kihirdetéseknél ezt az elavult szokást és ne közöljék a felek korát. Mert aki a mai viszonyok között férjhez megy, vagy elválk, igazán nem érdemli meg a — kipellengérezést!

— **Letartóztatásban marad az aradi gyeptester.** Beszámoltunk arról, hogy súlyos vádakkal terhelve letartóztatták Jiva Craciun városi gyeptestert, akit azzal vádoltak meg egyes feljelentésekben, hogy kutya- és macskakabeleket használt fel kolbászkészítésre. A vádtanács ma megerősítette a gyeptester ellen elrendelt vizsgálati fogságot. Jiva Craciun ügyvédje ma szabadlábrahelyezési kérvényt nyújtott be a második számú vizsgálóbírói hivatalhoz. A kérvényben ártatlanságát hangsúlyozta és kijelentette, hogy feljelentői követkék el a neki imputált tetteket. A kérelmet a vizsgálóbíró elutasította.

A Goldschmidt-bank verspályázatai

Ha létezik szerencse.

Az csak Goldschmidt sorsjegye!

(Celnay Gy.)

Goldschmidt sorsjegy jó vetés.

Főnyeremény a termés!

(L. G.)

Szívünknek legszebb reménye.

Goldschmidtbank főnyereménye!

(Sylvani.)

Goldschmidt Bankja kincsesbánya.

Ott nyer az Ön sorsjegyszáma.

(M. Terike.)

Ne tiporja lábball a szerencsét.

Goldschmidt nál vegye meg sorsjegyét.

(Ligeti A.)

Önt nem hagyja el a szerencse.

Ha Goldschmidtól van sorsjegye.

(Barna.)

— **A legutóbbi aradi repülőnap kitünő anyagi eredménnyel zárult**, amint ezt a mai nap folyamán elkészült elszámolások igazolják. A vasárnapi nap folyamán bevettek Aradon összesen 68.000 lejt, amely összegből 40.000 lejt a belépődíjakból folyt be. Ebből az összegből az ARPA aradi vezetősége 5000 lejt Edith Clarcknak, az ejtőernyős pilótanőnek fizetett ki a mutatványáért, míg 9000 lejt a belépődíjak után kötelező 10 százalékos adó címen fizettek be az aradi pénzügyigazgatóságon. Egyéb kiadások címen 6000 lejt vettek elszámolásra. A magán repülőutasok 200 lejes díjaiból 28.000 lejt folyt be. Az aradi ARPA tiszta jövedelme 25.000 lejt maradt.

A zsidóság ünnepe

Unneplő ruhába öltözött férfiakkal, nőkkel és gyermekekkel telik meg szerdán este mindkét aradi zsinagóga. A papok szava ünnepet hirdet: Eljött az újév, Izrael kiválasztott népének új esztendeje. Szerdán este ájtatos zsolozsmák közepette beköszönt az 5694-ik esztendő, a zsidóság újéve, amelynek érkezését a remény szelid fényének felcsillanásával várják. Adonáj tízes keze talán ezt az évet aranyos betűkkel írja fel a horizontra és a jobb jövő reményességét, egy boldogabb esztendő előrevetett fényét binti Izrael fiainak szívébe. A Roshasomo ünnepe a megújulás örömiünnepe is, amikor gondot, bajt feledve remetik a múltat és bizakodó létekekkel tekintenek az új esztendő elé...

— **Újból három rente érkezett Aradra.** A továbbszolgáló nyugdíjas altisztek számára ma is három rente érkezett, melyeknek értéke egyenkint 80 ezer lejt. Az igényjogosultak: Varlan Alexandru (Kisszentmiklós), Barba Ionel (Varadia de Mures), Stefanut György (Arad), jelentkezzenek a pénzügyigazgatóság főpénztárában, a renték átvétele végett.

— **Pereskedés a híres Berkovitz Éli unokái között, a hagyaték miatt.** A múlt évben elhunyt európai hírű Berkovitz Éli bucuresti-i bankár, a súlyos pénzügyi viszonyok miatt tudvalévően két évvel ezelőtt kényszerregegyezséget kért, amelynek elintézése még most is folyamatban van. A megrendíthetetlenek hitt bankház összeomlása miatt Berkovitz Éli valószággal kedélybeteggé vált és ez sietette halálát. A pénzügyi helyzetnek többszáz millió lejt aktívája volt, amelyek között sok bucuresti-i bérpalota és értékes házhely is szerepelt, amelyekre a legnagyobb külföldi hitelezők reflektáltak. Hogy a cég a kényszerregegyezésben válhat kötelezettségeinek eleget birjon tenni, az elhunyt bankár fia magánvagyonukat is rendelkezésére bocsajtották a hitelezőknek. A hagyatékából számottevő rész jutott Finkils Hildának, Finkils Józsefnek és Arié Napoleonnak, aki unokái Berkovitznak. Az unokák között differenciák merültek fel a hagyaték szétosztása miatt, amely az ilfovi törvényszékét is foglalkoztatja. A kiskoru Arie Napoleon gyámja, Arie Konstantin, fájdalomosan állapította meg, hogy a bíróság néhány hónappal ezelőtt, a család előtt idegennek tekinthető Alexandri nevű ügyvédet vagyongondnokul nevezte ki, holott a családban is megfelelő személyek vannak, akik a vagyongondnoki megbízást elfogadják. A bíróságnak azt a határozatát, amellyel Alexandri ügyvédet gondnoknak nevezte ki, Arie Konstantin megfellebbezte és rámutatott arra, hogy elsősorban őt, mint családtagot illeti meg, a vagyon kezelése és kérte a felsőbb bíróságtól Alexandri ügyvéd vagyongondnoki megbízásának megszüntetését. A törvényszék a kérelmet részben elutasította és a vagyon kétharmad részére meghagyta Alexandri ügyvédet, egyharmadra pedig Arient nevezte ki.

— **Meghívó.** A Magyar Párt Ifjusági Szakosztálya ma, szerdán este 9 órai kezdettel, rendkívüli választmányi ülést tart. Kérjük választmányunk t. tagjait, hogy valamennyien pontosan megjelenni sziveskedjenek. A vezetőség.

— **A Goldschmidt-bank R.-T. által eladott sorsjegyek közül az 1933. szeptember 12., 13. és 14-ikén megtartott húzáson a következő számok nyertek: Lej 12.000: 46713, Lej 7.000: 16038, Lej 7.000: 45958, 50763, 57314, 63887, Lej 5.500: 8405, 8414, 8431, 8449, 8483, 8498, 11032, 16023, 16035, 16042, 16044, 16046, 16047, 17062, 17096, 18771, 19611, 19649, 20151, 20181, 20185, 20188, 20191, 20193, 21971, 21988, 24391, 24994, 26111, 26120, 26156, 33194, 33196, 45020, 45024, 45032, 45048, 45955, 45965, 45970, 45973, 45976, 45983, 46703, 46715, 46717, 49405, 50730, 50733, 50741, 50747, 50756, 50760, 50780, 50790, 55874, 57337, 57340, 57343, 57345, 63859, 63864, 63871, 63874, 63899, 63911, 63920, 63928, 63946, 63981, 63993, 64750, 70655, 70656, 70665, 70677, 70687, 70699, 78623, 78638, 78648. Összesen lej 1.350.000.**

A krízis újabb áldozata Aradon: egy főtéri divatárkereskedő

Schwarz Hugó csődöt kért maga ellen és bezárta üzletét — Hetvenhárom éves aradi üzlet szűnt meg

Arad egyik régi, nagymúltú cége felett kondult ma meg a lélekharang. Közel háromnegyed évszázada ismeri már Arad közönsége a főtéri Münz Márton-féle férfidivatkereskedést, mely mindig kedvenc bevásárlási forrása volt a város előkelő közönségének. És közel háromnegyed évszázados működés után, ma lehuzott redőnyöket láttak a korzó sétálói. A régi patinás cég a mai nappal megszűnt.

Már régebben ismeretes kereskedői körökben az a körülmény, hogy a volt Münz Márton-cég anyagi gondokkal küzd. A cég jelenlegi tulajdonosa, Schwarz Hugó, hónapok óta heroikus küzdelmet folytat, hogy megmentse az üzletet, azonban a gazdasági válság erősebbnek bizonyul. Schwarz Hugó sem bírta tovább idegekkel a harcot: ma délelőtt kérvényt nyújtott be az aradi törvényszékhez és csődöt kért önmaga ellen. A bíróság nyomban le is tárgyalta a kérelmet, rövid tanácskozás után megnyitotta a csődöt és tömeggondnokul dr. Oprian Virgil aradi ügyvédet nevezte ki. Helyettes csődömgondnok dr. Butariu Miron lett. A követelések határideje október 30-ika, a felszámolás nov. 17-én lesz, míg a csödválasztmányt november 20-án választják meg. Schwarz Hugó a mai napon lezárta üzletét.

A céget 1860-ban alapították. A háború kitöréséig nemcsak országos, hanem külföldi viszonylatban is, egyike volt a legtekintélyesebb cégeknek. A háború alatt és az utána következő esztendőkből az üzlet egy ideig stagnált, míg 1923-ban cégtársaként belépett Schwarz Hugó. A fiatal kereskedő szorgalma és talentuma újból felvirágoztatta a régi céget. 1928-ban megkezdődött a dekonjunktúra és az üzlet fejlődése ismét megállt. Ekkor lépett ki a

cégből Münz Márton. A következő években a gazdasági helyzet egyre rosszabb, a forgalom az egyötödre süllyedt, míg a rezszi ugyszólván ugyanannyi maradt. A finomabb és drágább árucikkek nem találtak vásárlóra, a kinnlevőségek pedig nem folytak be. Végül is a viszonyok a 73 év óta fennálló cég megszüntetését tették szükségessé. A cég passzívája jelenleg egy millió 200.000 lej, aktívája ezidő szerint nem állapítható meg pontosan. Ez ugyanis attól függ, hogy mennyire értéklik fel az árukészletet és milyen százalékban fogadják el a kinnlevőségeket.

Bridge-válopör Budapesten

Váloók-e, ha az asszony több időt tölt a bridge-szalónokban, mint otthon?

Budapestről jelentik: A törvényszék előtt rendkívül érdekes válopör folyt le, amelynek fő indítóoka a bridgeszenvedély volt. A pert, amely nőtartás címén indult meg, Wohlbrück Kurt budapesti bankfőtisztviselő felesége indította a férje ellen.

Wohlbrück Kurtné, született Gerzson Piroska előadta, hogy férjével egy előkelő belvárosi bridge-szalónban ismerkedett meg. Wohlbrück az első parti befejezése után már hevesen udvarolni kezdett neki s ettől az időtől kezdve állandóan egy asztalnál játszottak.

— Néhány hétig tartó heves udvarlás után — folytatta a felperes — későbbi férjem megkérte a kezemet és ez év januárjában házasságot kötöttünk. Hangsúlyozni kívánom, hogy elvált asszony voltam, férjem előtt ugyszólván egész életemet feltártam, így hát őt a házasságkötés után semmiféle váratlan meglepetés

Nagyarányu képlomás Berlinben

Berlinből jelentik: A Goldschmidt és Társa híres régiség- és műkereskedő-cég termeiben, a Bellevue-uton nagy képlomást fedeztek fel. *Eltűnt 38 olajfestmény, köztük nagynevű mesterek művei, így néhány Liebermann és Renoir.* A kárt a cég több mint száz-ezer márkára becsüli. A vizsgálat kiderítette, hogy a lopást a cég *Manchen* nevű háziszolgája követte el, aki szombaton üzletzárás után behatolt a helyiségbe és a festményeket kivágta a keretéből. Hétfőn, amikor a tulajdonos megjelent, hogy kinyissa üzletét, a házi-szolga nem jelentkezett és Goldschmidt rémülten vette észre a lopást. *Manchen* egész családjával eltűnt Berlinből. A rendőrség azt hiszi, hogy Hollandia felé menekült.

nem érthette. Harmonikusan indult házasságunk ennek ellenére csakhamar felborult s *férjem nyolchónapi házasság után elköltözött hazulról.*

anélkül, hogy gondoskodott volna rólam. Kérem havi 220 pengő nőtartási díj megítélését.

A férj helyett ügyvédje adta elő választ, aki kijelentette, hogy *az asszony játékszenvedélye nem ismert határt és az asszony ugyszólván minden idejét a bridgeszalónokban töltötte.* Hetenként többször is előfordult, hogy az asszony reggel akkor tért haza a bridge-szalon színhelyéről, amikor a férj hivatalba indult. A férjnek különben az volt a legsúlyosabb érve, hogy *a felesége Budapest legrosszabb bridgejátékosa volt, aki állandóan nagy összegeket vesztett.*

Az elegáns és csinos fiatalasszony, aki eddig előkelő rezerváltsággal viselkedett a tárgyaláson, egy másodperc alatt elvesztette nyugalmát és felhevülten tiltakozott az utolsó „vádpont” ellen.

— *Férjem, aki a bridge analtahétája, egyáltalán nem hivatott arra, hogy az én időmről kritikát mondjon.*

A tárgyalás során az asszony bridge-szakértők kihallgatását kérte, amit a bíróság azonban nem rendelt el, de kimondotta, hogy a szobalányt és többi háztartási alkalmazottat tanuként beidézi annak a megállapítására, vajjon az asszony tényleg több időt töltött-e a bridgeszalónokban, mint családi otthonában.

SPORT KÖZLÖNY

Nurmi válopörének titka: nem akart szénsavat adni apósának szódavizgyárához

Paavo egy hónap óta nem szólt hozzám, — mondja Nurmi édesanyja

Közismert dolog, hogy Nurmi, a finn csodafutó, az újságírók réme. A nagy hallgatótól, ahogy barátai a komor Paavót nevezik, halandó riportert interjút még nem kapott, mégis alig van atléta, akiről annyit irtak volna, mint erről a zárkózott természetű, sovány, hirtelenszőke futóról. Nurmi legutóbb Turuban állt starthoz a finn bajnokságokon és 1500 méteren könnyen győzte, maga mögött hagyta Ifju konkurrensét, Lauri Lethinent, akit már hosszú idő óta, mint utódját emlegetik. Verseny után Lethinen megjelent Nurmi öltözőjében, melegen gratulált a győzelemhez és megcsókolta a mestert. Nurmi nyugodtan tűrte a csókot, aztán, anélkül, hogy válaszolt volna valamit, szó nélkül ott hagyta Lethinent és átment a fürdőkabinba. A bajnoki versenyek előtt pár héttel riporterek keresték fel Nurmi anyját (válása óta újra a szüleinél lakik), aki-

től azt szerették volna megtudni, hogy biztosra vehető-e a futókirály startja. — Paavo egy hónap óta egy szót sem szólt még hozzám, — mondta nevetve az anyja, valószínűleg azon töpreng tehát, hogy startolon-e, vagy nem?

Nurmi válaszárol egyébként érdekes udonságokat közöl egy indiszkrét finn újságíró. Ezek szerint a világrekorder nagyon jól élt a feleségével és a válásnak korántsem a kölcsönös rokonszenv hiánya volt az oka... hanem az após. Nurmi apósának ugyanis egy rosszul menő szódavizgyára van, amit szanálni kellett volna és az após kölcsönért folyamodott vejehez. Nurmi azonban pénzdolgokban nem ismer rokonságot, híresen fősvény ember és kereken megtagadta a kölcsönt és ezen veszett össze feleségével.

nyerte el a vasárnap tanusított szenzációs játékáért.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapesten a következő újságárusoknál kapható:

A „Hungaria” nagyszálloda újságárusánál.
A „Carlton” szálloda újságárusánál.
A Keleti pályaudvar főosarnokában levő nagy újságbódében.

O Nem játszik a Ripensia Prágában. Híre járt, hogy a Ripensia, a Slavia meghívására Prágába megy. Ezt a mérkőzést azonban nem kötötték le, miután a bucaresti-i központ bevalogatta Bindeat, Dobayt, Lakatost és Körtormányt a jövő vasárnapi válogatott csapatba. Ugyancsak ma utazik Moravetz Bucarestibe.

O Belga turára megy a BLSz. Budapest amatőrválogatottja október végén belga turára indul.

O Auer Ricsi, a svájci-magyar meccs hőse, a „Nemzeti Sport” jubiláris plakettjét

Olcso üdülő-utazás a Földközi Tengerre az „Ubena” modern gőzösön az Afrika vonalon.

1933. október 13. és november 2. között

Utirány: Temesvár-Hamburg-Rotterdam—Southampton—Lissabon—Ceuta—Malaga—Palma de Mallorca—Genua—Temesvár. Részvételi-díj: **18.500 lej**, amelybe befoglaltatik a vasuti utazás költsége, a vizum, a tengeri utazás közép (turista) osztályon, beszámítva a legkitűnőbb élelmezést, valamint partraszálláskor valamennyi szebbnél-szebb kirándulás költségei.

Az utazás a legkedvezőbb alkalom, a Földközi Tenger szépségeit, a legkényelmesebb módon megismerni:

Felvilágosítást ad és egyúttal információkkal szolgál a

Hamburg Amerika Hajózási R. T.

aradi képviselője:

Künstler utazási iroda, Arad,

Bulev. Regina Maria 24.

Ujabb sportvonat indul Aradról Budapestre

Különvonat a Ripensia október 20-iki budapesti meccsére. — Kollektiv-utlevéllel történik az utazás. — Jelentkezési határidő: október 10

A közönségnek még élénk emlékezetében él a Kinizsi sportegyesület által rendezett budapesti és bécsi társasutazás sikere. Ugy Aradról, mint Temesvárról százan és százan vettek részt a kitünően sikerült társasutazáson, amely számos kedvezményt biztosított az utasok részére. A budapesti football-szezon egyik legérdekesebb eseményének, a Ripensia vendégszereplésének alkalmából, most a Ripensia sportegyesület indít Sportvonatot Budapestre. A rendezőség ugyanekkor módot nyújt arra is, hogy a résztvevők kedvezményes utazási díj mellett Bécsbe is utazzanak.

A részvételi díj olyan minimális összeget képvisel, hogy a társasutazáson mindenki résztvehet, akit a sportesemények érdekelnek, vagy akiknek akár Budapesten vagy Bécsben elintézni való ügyeik vannak. A különvonat utasai ezúttal is kollektiv utlevéllel utaznak, ami annyit jelent, hogy a résztvevők megszabadulnak az egyéni utlevél beszerzésével járó gondoktól és kiadásoktól. A kollektiv utlevél megszerzéséhez mindössze állampolgársági igazolvány, személyazonossági igazolvány (régí, vagy új), a katonaköteles férfiaknak pedig a katonai igazolás szükséges.

Mint említettük, a rendezőség arra törekedett, hogy a részvételi díjat a lehető legminimálisabb alapon szabja meg. Az utazási költség III. osztályú gyorsvonaton Budapestre és vissza, kollektiv utlevéllel és vizummal együtt, számozott helyvel összesen 975 lej, amelyhez a Ripensia október 20-án lefolyó mérkőzésére szóló 50 lejes belépőjegy megváltása is kötelező. **Akik már rendelkeznek rendez utlevéllel, azok az utiköltségért, vizumért és a sportlepi belépőjegyért mindössze 775 lejt fizetnek.** A Bécsbe utazók részére a részvételi díj vizummal és utlevéllel együtt 2195 lej; tesz ki. Tekintettel arra, hogy a kollektiv utlevél beszerzése hosszabb időt vesz igénybe, a rendezőség a jelentkezési határidőt október 10-ben állapította meg.

A társasutazással kapcsolatban megemlítjük, hogy október 22-én kerül lebonyolításra Budapesten az olasz-magyar válogatott mérkőzés, úgy hogy az utazás résztvevői ezt az attrakciót is megtekinthetik. A jelentkezők erre a mérkőzésre is előre biztosíthatnak maguknak jegyeket.

Legközelebbi számainkban visszatérünk a társasutazás részleteinek ismertetésére. A

rendezést a temesvári **Központi Bank Menetjegyirodája** végzi szakszerűen és precizitással. A társasutazásra jelentkezéseket az **Aradi Közlöny** és **Erdélyi Hírlap** kiadóhivatala fogad el.

Ezúton felszólítjuk olvasóinkat, jelentkezzenek mihamarabb kiadóhivatalunkban, használgatják ki a kínálkozó kitünő alkalmat, amely módot nyújt, hogy olcsón, utlevél nélkül Budapestre utazhassanak. Miután megfelelő számú vagonról jól előre gondoskodnunk kell, nehogy az utolsó napokban történő jelentkezések következtében torlódás támadjon, célszerű, ha az utazni szándékozók már most bejelentik részvételüket kiadóhivatalunkban.

Kalandos gyermekszöktetés Bécstől Budapestig

Családi harc — gyermekrablással. Bécsi vállalkozó és egy angol leány regényes küzdelme

Budapestről jelentik: Ma délben megjelent dapesti főkapitányságon egy bécsi magán-detektív és bejelentette, hogy Zerkovitz Tivadar bécsi nagyvállalkozó eltűnt Bécsből és magával vitte elvált feleségénél élő hatéves Raymond nevű kislányt. A bécsi titkonrendőr előadásából regénybe illő gyermekszöktetés kulisszatitkai kerültek napfényre.

Évekkel ezelőtt a legelőkelőbb bécsi körök tagja volt Zerkovitz Tivadar, akit jómódu gyárosnak tartottak mindenütt. Egy alkalommal Zerkovitzot egy nagyon gazdag angol kiránduló társaság tagjainak mutatták be s ekkor ismerkedett meg Grace Barminghammal, egy angol gyártulajdonos csinos, fiatal leányával. Zerkovitz udvarolt a leánynak, aki belé szeretett s hozzá is ment feleségül. Zerkovitz szokatlanul nagy apánázt kapott, több ezer schillinget havonta. Ez az összeg a hozományának csak kamata volt. A boldog házasságból egy év múlva gyermek született, a kis Raymond. Néhány évvel ezelőtt Zerkovitz életébe új nő lépett be. Zerkovitz kezdett brutálisan bánni feleségével, úgyhogy rövidesen meg is indultak a tárgyalások, hogy elváljanak. Az angol gyáros százezer schilling végkielégítést ajánlott fel vejenek válás esetére. Zerkovitz nagyobb összeget remélt s végül abban állapodtak meg, hogy londoni bíróság előtt folytatják le a válópert és ott történjék intézkedés az anyagi kérdésekről is. Zerkovitz Tivadar fiatal feleségével együtt utazott Londonba, de külön hálófülkét váltottak. Ekkor történt, hogy Zerkovitz — ezt később bíróság állapította meg — az uton összeajátzott a hálókocsi kauláival, akit rávett arra, hogy a válóperben vallja azt, hogy az uton kibékült feleségével, együtt töltötték az éjszakát, vagyis a házassági együttélést újra felvették. Így akarta megakadályozni a válást Zerkovitz.

Megdézsmálják az Aradra érkező, íával megrakott vagonokat

Aradi fakereskedők küldöttsége Moga Romulus dr. rendőrkezesnél

Az Erdélyi Fakereskedők Szindikátusának küldöttsége kereste fel kedden délelőtt Moga Romulus dr. rendőrkezeset, akinek bejelentették, hogy az Aradra érkező és íával megrakott tehervagonokat rendszeresen megdézsmálják az aradi állomáson. Kérték a rendőrkezeset, hogy léptessen életbe olyan rendszabályokat, amelyek lehetetlenné teszik a további lopásokat. A küldöttség tagjai arra kérték Moga dr. kezeset, hogy kettőztesse meg a vasúti állomás környékén az őrszemeket, hogy ezzel fokozottabb mértékben védhessék a kirakodás előtt álló vagonszállítmányokat. Moga dr. kijelentette a küldöttség tagjainak, hogy a kérelemnek eleget tesz és különösebb gondot fordít az állomás környékének közbiztonságára.

Tűzharc jugoszláv banditák és csendőrök között

A rablóbanda visszaverte a csendőröket. Belgrádból jelentik: A jugoszláv főváros környékét már néhány esztendeje rablóbanda garázdálkodása tartja izgalomban. A rablóbanda feje, Mitrovics Milos, gyilkosságok, rablások és egyéb gaztettek egész sorozatát követte el. Legutóbb a rablóbanda egy gazdag kereskedő házát fosztotta ki, a kereskedőt azonban kivételesen életben hagyták. Több csendőrőrárat most már a nyomába szegődött a bandának és az egyik őrárat egy erdő szélén akadt rájuk. A haramiák visszavonultak az erdőbe és onnan kezdtek tüzelni a csendőrökre. Órákig tartó tűzharc fejlődött ki a banditák és a csendőrök között. Radojevics őrmester, az őrárat vezetője, a banditák golyójától találva, holtan esett össze, míg Surék őrmester súlyosan megsebesült. A tűzharc ilyenformán a csendőrök visszavonulásával fejeződött be.

Kiderült azonban, hogy a vallomás hamis volt és ezért Zerkovitzot egy évre, a kalauzt pedig 5 hónapra ítélték el Londonban. A házasságot felbontották, de a bíróság megengedte Zerkovitznak, hogy hetenként kétszer az elvált feleség lakásán találkozassék kis fiával. Ma egy hete is felkereste Zerkovitz a kis Raymondot a Schottenfeld-gasse 24. számú házban levő lakásban. Az anyja nem volt otthon, csak a nevelőnő. Ezt Zerkovitz valamilyen ürüggyel leküzdte az uccára, azután gyorsan felöltöztette a kislányt, taxiba ült vele és eltűnt. A bécsi rendőrség megállapította, hogy Zerkovitz egy nagy Daimler-autóval kedden feltűntek a Kőpcsény-nél átlépte a magyar határt. Az a gyanu, hogy Budapestre hozta a gyermeket. Ennek következtében indult meg Budapesten a nyomozás.

A vandál módon brutalizált református lelkész megrázó levele az Aradi Közlönyhöz

Az aradmegyei Bélzerindről hozott számunkra levelet a posta. A levél írója Igyártó Sándor bélzerindi református lelkész, akinek nevét egy brutális támadás tette márol-holnapra ismertté az egész országban.

Igyártó lelkész leveléből alább közlünk részleteket, amelyek joggal megérdemlik a nagyközönség figyelmét:

— Megdöbbentő volt, — írja a bélzerindi református lelkész — ami velem történt, de rám nézve, lelkileg, sokkal lesújtóbb volt, ami a kihallgatásom után folyt le. Én a velem elkövetett bántalmazás után azonnal tárgyilagos vizsgálatot kértem a nagyváradai rendőrkezesektől, ahonnan kiszállt Nagyszalontára dr. Popoviciu Valer kvesztor ur, aki a vizsgálatot személyesen folytatta le. A vizsgálaton a vádolt Farcas Liviu detektív — írja Igyártó Sándor — egyszerűen letagadta, hogy engem bántalmazott, ugyszintén az esetben jelen volt őrmester és a közrendőrök is azt vallották, hogy nem láttak semmit.

— Rettenetes fájdalom nyilatott át a lelkeimen és fiam társaságában azonnal távoztam. Egy jó negyedóra múlva, — írja a bélzerindi lelkész — mikor már kocsin ültem, szaladt utánam egy közrendőr és megszólított, hogy menjek vissza. Gondolkoztam, mit tegyek...? Ország-világ előtt csúffá tettem. Nem baj. Lelkileg egy nagy lépésre szántam el magam s elhatároztam, hogy — abban az esetben — ha a rendőrkezes ur a tettes detektívvé ki akar békíteni, — mint keresztvén ember a megtérő bűnösnek — megbocsátok s csupán egy írásbeli bocsánatkérő nyilatkozatot kérek tőle.

— Amikor beléptem a rendőrkezes ur szobájába, a kvesztor ur jelentette, hogy megvan a tettes, aki engem bántalmazott. Ekkor előállt egy magát Magyar Péternek megnevező román fiatalember s kijelentette, hogy ő bántalmazott engem az uccán. A gonoszságnak ezen megnyilatkozása — írja tovább az elkeseredett ember — végtelen lesújtott, de azonnal kijelentettem, hogy engem az uccán megverni nem lehet, én Magyar Pétert egyáltalában nem ismerem.

MEGJELENT!

Anyáknak

akinek legdrágább kincsük a gyermek egészsége nélkülözhetetlen

HÁZIORVOS

A betegségek felismerése és gyógyítása. — Modern Kosmetika

Ez a mű megtanít minden betegséget, megtanít a betegségek felismerésére, gyógyítására és a beteg ápolására is.

Minden betegség leírásához étrendet is ad, hogy a család egészségének megtartása és helyreállítása tekintetében ez az orvosi mű minden anyának nélkülözhetetlen segédeszköze lesz.

A tekintélyes terjedelmű könyv ára 80.— lej. Megrendelhető az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában, valamint az összes bizományosunknál, árusítónál és lapkatorlóknál.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kormány megbizottja szerint

Csehszlovákia az idén nem vásárol tőlünk búzát

Száznyolcvanezer vagon búzafeloslege van Csehszlovákiának. Pozsony lesz Románia export-elosztó állomása Középeurópa számára

Bucuresti-i közgazdasági körökben nagy érdeklődéssel tárgyalják most azt a jelentést, amelyet Tuflí Richard tanár készített és tegnap személyesen adott át Gafencu kereskedelmi alminiszternek. Tuflí tanár, akit a Vaidakormány közgazdasági tanulmányok céljából Csehszlovákiába küldött, szombaton érkezett vissza és tapasztalatairól jelentést tett Gafencunak. A kormány megbizottja közölte, hogy Csehszlovákiában több miniszterrel és a gazdasági élet számos más vezető tagjával tárgyalásokat folytatott úgy Prágában, mint Pozsonyban. A tanácskozásokból azt a meggyőződést szerezte Tuflí tanár, hogy a kisantant egységét csak akkor lehet tökéletesen megvalósítani, ha nemcsak politikailag, hanem gazdaságilag és kulturális alapokon is közelednek egymáshoz Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia népei, akiknek teljes harmóniában kell együttműködni. Szerinte Csehszlovákiában nagyon kevésbé ismerik a mai Romániát, azt sem tudják pontosan, hogy milyen termékeket tudunk mi hozzájuk szállítani. Csehszlovákia tudvalevően erős ipari állam és igen sok olyan cikket gyárt, amelyet nálunk nem állítanak elő, viszont ők rászorulnak a mi mezőgazdasági termékeinkre. Ezért a két államnak feltétlenül kell cserélni egymás cikkei, ami megfelelő kereskedelmi szerződéssel simán keresztülvihető. Csehszlovákiának évente 150 ezer vagon búzára van szüksége, de a tavalyi felesleggel

s az idén elért termésrel most 180 ezer vagon buza fekszik a csehszlovákiai raktárakban.

— Nem szabad tovább folytatnunk az álmot — hangsúlyozza Tuflí tanár — készüjünk el arra, hogy Csehszlovákia ebben az évben egy vagon búzát sem fog tőlünk vásárolni, mert folyton fokozza a gabonatermelést. Köztudomású, hogy Csehország földje csak nagy anyagi áldozatok árán művelhető meg, mi pedig sokkal olcsóbban termeljük a gabonát, tehát észszerű volna, ha cseh szomszédunk nálunk szerezne be gabonáját, mi pedig cserében tőle vennénk számos iparcikket.

Tuflí tanár közölte ezután, hogy Stodola Kornél pozsonyi kereskedelmi kamarai elnök szerint a Romániából Középeurópa felé irányuló export elosztó állomásául Pozsonyt kellene választani. Az ottani kikötőbe raktározunk be még az ősz folyamán nagymennyiségű élelmiszereket, mert a Duna befagyása után megszűnik a szállítás és télen felszökik az élelmicikkek ára, ezért kellene a romániai exportot a legrövidebb idő alatt lebonyolítani. A kormány kiküldöttjének javaslata alapján Romániából legközelebb mezőgazdasági bizottság utazik Prágába és Pozsonyba, Csehszlovákiából pedig ipari delegátusok érkeznek hozzánk, akik kölcsönösen meg fogják állapítani a két ország ki- és beviteli szükségleteit. Ezen az alapon intenzív kereskedelmi kapcsolat létesülhet Románia és Csehszlovákia között.

A rossz gazdasági viszonyok között is folyton szaporodik az önálló kereskedők és iparosok száma Aradon

Miniszteri rendelet készül a lemondó cégek adójának azonnali törlesztéséről

Az aradi pénzügyigazgatósághoz legközelebb olyan pénzügyminiszteri rendelet fog érkezni, amely a súlyos viszonyok közé került önálló iparosokat és kereskedőket érinti legközelebről. Mint Bucurestiből jelentik, a pénzügyminisztériumban már készítik azt a körrendeletet, amelyben arra utasítják a pénzügyigazgatóságokat, hogy soronkívül töröljék az adójukat azoknak a kereskedőknek, iparosoknak és szabadfoglalkozású egyéneknek, akik iparigazolványukról az év befejezése előtt lemondanak. Az ezt tartalmazó rendeletet a Bucuresti-i kerületi igazgatóság már meg is kapta és annak tartalmát már közölte is a körzetéhez tartozó pénzügyigazgatóságokkal. Mostanig tudvalevően az iparigazolványukról lemondott adózóknak egész évre ki kellett fizetni az adójukat, még ha csupán fél évig folytatták is foglalkozásukat. Az új rendelet, amely Aradra még nem érkezett le, — bevezeti azt az új gyakorlatot, hogy az évközben megszünt foglalkozásért nem kell az esztendő végéig az adót kifizetni s azt hivatalból kell majd törölni.

Ez alkalomból érdeklődünk az aradi Kereskedelmi és Iparkamaránál, hogy az ott pedánsan vezetett cégbejegyzési lajstrom szerint, milyen változások történtek a bejegyzett kereskedők és iparosok között?

Tudvalevően nemcsak a nagyiparosok és nagykereskedők kötelesek magukat bejegyeztetni, hanem azok a kisiparosok is, akik nem csupán megrendelésre, hanem a saját raktáruk számára is dolgoznak műhelyükben, továbbá a kiskereskedők is.

A kamara szerint, a súlyos pénzügyi viszonyok közepette is havonta átlag nyolcvan új cégbejegyzés történik, amellyel szemben körülbelül huszazötöt töröltek ma-

gukat a cégjegyzékből, tehát a havi szaporulat hatvanra tehető.

Ez utóbbiak leginkább külvárosi élelmiszer- és tüzfakereskedők, akik csupán kísérleteznek az önállósítással. Az Ipartestületen a képesítéshez kötött iparosok jegyzékét vezetik és megelégedéssel állapították meg, hogy ez év augusztus havában tizennyolccal szaporodott a testület tagjainak száma s emellett senki sem mondott le az iparáról.

— Tilos a külföldi állampapírok szelvényeinek behozatala. A Nemzeti Bank kormányzósága arról értesítette a vámhivatalokat, hogy külföldi állampapírok szelvényeit nem szabad beengedni Romániába. Az utasoknál lévő kötvényszelvények beszolgáltatandók a Banca Nationalához.

— Az aradi gépjármű-felajdonosokat tömegesen megbírságotlák. Az aradi pénzügyigazgatóságtól kapott hivatalos információ alapján közöljük, hogy a legtöbb aradi gépjárműtulajdonos többszöri felszólítás után sem fizette ki esedékes járműadóit és emiatt bírságolási jegyzőkönyvet vettek fel náluk. A jegyzőkönyvek alapján az autó- és más gépjárműtulajdonosok az 1933—34. évre kivetett adójukat háromszorosan fogják megfizetni, mert annak behajtását a pénzügyminisztérium kötelességükre tette az illetékes tisztviselőknek.

— Deviza- és valutaárfolyamok. Zürichi nyitás: Berlin 123.30, Amszterdam 208.35, New-York 3.37, London 16.12, Páris 20.20, Milánó 27.17, Prága 15.32, Belgrád 7, Bucuresti 3.08, Varsó 57.75, Bécs 72.60. (Magánforgalomban 57.25). Brüsszel 72.10. Az aradi magánforgalomban: dollár 122—123, márka 47, francia frank 7.40, csehszlovákia 5.70, dinár 2.50, schilling 22.50.

— Újból hiányt állapítottak meg egy aprópénztekercsben. Egy aradi gyár 2500 lejes csomagokban aprópénzzel egyenlítették ki állami adóját. Az adóhivatal a gyár által beszolgáltatott aprópénztekercseket kifizette valakinek, aki azt továbbadta és a 2500 lejes csomag egy aradi pénzintézethez került. A bank a tekercs felbontásánál 200 lej hiányt konstatalt, mert az ötlejeseket tartalmazó egyik tekercs egy lejessel volt megtöltve, tehát ebből 200 lej hiányt állapítottak meg. Az állampénztár az ügyről illetékes helyen jelentést tett. Az intézet kárát egyébként megtérítették.

— Négy millió lej illetékegyenérték adót vetettek ki Aradon és Aradmegyében. Az aradi pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya most könyveli el az 1933—34. évre kivetett illetékegyenértékadót, amelynek megállapítását nem régen fejezték be. Értesülésünk szerint, a pénzügyigazgatóság területén négy millió lej illetékegyenértékadót vetettek ki, amelyet tudvalevően a részvénytársaságok, az egyházak, a különböző testületek és egyéb jogi személyek fizetik. Az adó bekönyvelése után haladéktalanul megkezdődik annak behajtása.

— A keddi gabonapiacra elég élénk volt a forgalom. Buzából 4 vaggont, kukoricából azonban ennél jóval kevesebbet hoztak be és ennek ára a 200 lej is elérte. A középminőségű buza ára 310—320 lej, a prima exportbuzáé pedig 320 lej volt. Az ujaradi gabonapiacra is csaknem ilyen árak alakultak ki. A vásárlók között ma több malom megbizottja is szerepelt. A gabonaexportőrök panaszkodnak, hogy számottevő exportra nincs kilátás és emiatt kénytelenek más mezőgazdasági terményekkel foglalkozni.

— A lakbérkülönbséget összegeket holnaptól, szerdától kezdve felvehetők az aradi pénzügyigazgatóságnál, mert a múlt hónapban küldött hatvan utalvány fedezeti összege a mai napon megérkezett.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

NYILATKOZAT

Az egyik aradi lap szeptember 17-én megjelent számában „Brutális házigazda” címmel minden alapot nélkülöző, valótlan közlemény jelent meg rólam. Bár nem szeretem a nyilvános szereplést, az igazság érdekében kénytelen vagyok erre a közleményre reflektálni. Fetti József kárpitos csaknem három és fél évig lakott házamban. Juniában kapott tőlem egy szelven elkészítésére megbízást, amit meggyezésünkhöz híven le is szállított nekem, de amint később mondotta, erre a munkára ráfizetett. Néhány hét múlva új megrendelést akartam adni Fetti Józsefnek, azonban 60 százalékkal magasabb árat számított, ezért mással csináltattam meg a munkát.

Fetikkel az általa bérelt lakásra háromhavi felmondásról szóló írásbeli megállapodásom van s ennek ellenére felmondta nekem a lakást 15 napra. Ezt az önkényes felmondást nem fogadhattam el és egyhavi felmondási időt engedélyeztem. Fetti ezt nem tartotta be, hanem 15 nap alatt kiköltözött a lakásból és a nekem járó félhónapi házbért nem volt hajlandó kifizetni. Törvényes jogomnál fogva ekkor visszatartottam egy faliorát és egy festményt, amelynek értéke nem hinném, hogy fedí a nekem járó félhavi házbért. Semmi esetre sem igaz tehát az, hogy 12.000 lej értékű festményt tartottam volna vissza, a félhavi házbér fejében, Fetti Józsefnek minden ellentétes állítása valótlan. A lapban megjelent közleményért Fetti József ellen egyébként a bünvádi feljelentést megtettem.

GULYÁS JÁNOS,

Strada Capitan Ignat 1.

Alulírott kijelentem, hogy férjem ellen a bíróság előtt elhangzott vádak alaptalanok, mert azok férjem előidéinek rosszindulatú támadásai, állításaimat a bíróság előtt fogom tisztázni.

Creciu Jivanó

az aradi győpmester neje.

8521

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS

tel.

Városi és községi tűzoltóságok! Kérdertömlőkre kérjenek ajánlatot A. Kálmán R.-T.-től Aradon

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, SZEPTEMBER 20.

Bucuresti. 13: Tőzsdei és vizátlásjelentés. Utána zenekari hangverseny. 13.45: Hírek. 14: Könnyű zene. 18: Rádiózenekar. A műsorban: Djcker, Joh. Strauss, d'Albert, R. Wagner, Puccini művei. 19: Hírek. 19.15: Rádiózenekar. 20: P. Andrei kultuszállamtitkár felolvasása. 20.20: Szimfonikus zene gramofonlemezek. 20.40: T. Vianu: A művészetek kufforrásai. 21: Leon Mendelsohn hangversenye. 21.30: Alex. Marcu felolvasása a mai olasz kultúráról. 21.45: Zongorahangverseny. 22.15: Gordonkahangverseny. 22.45: Hírek. 23: A Bacateau zenekar játékának közvetítése. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Columbia gramofonlemezek. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. Közben: Columbia gramofonlemezek. 13: Délj harangszó. 13.05: Mándits szalonzenekar. 2.30: Polydor—Brunswick gramofonlemezek. 4.30: A rádió diákkézfővárosa. „Aranyláz”. 5: A háztartásról. 6: „Ami az irodalomtörténetből kimaradt”. Dr. Alszevny Zsolt előadása. 6.30: Tibor Zoltán énekel, zongorán kíséri Polgár T. 7: Olasz nyelvoktatás. (Cattarini Bonaventura. 7.30: Az Operaház tagjából alakult zenekar. 8.45: Beszélgetésünk. Vándor Kálmán csevegése. 9.15: Mocsányi László és Lakos Tibor előadása. 9.45: A rádió külügyi negyedőrája. 10: Lányi Viktor és Kelen Hugó szerzeményei. Előadja: Basilides Mária, Rösler Endre és Kelemené. H. Rózi, 11.15: Bodrics Béla és cigányzenekara a Pátria kávéházából. 12: Dr. Mohácsi Jenő németnyelvű előadása: „Die Tragödie des Menschen.” (Madách: „Az ember tragédiája.”) 12.20: Bachmann jazz. — Bécs. 12.30: Alpári táncok és dalok gramofonon. 13: Rádiózenekar. 16.45: Dallemezek. 18.05: Röhring Arnold zeneszerző művei. 20: A bécsi szimfonikusok előadása Paumgartner vezényletével. 23: Gramofon. — Belgrád. 12: Gramofon. 12.20: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 13.35: Rádiózenekar. 17: Gramofon. 20: Rádiózenekar. 23.30: Cigányzene a Dva Jelena vendéglőből. — Berlin. 17.30: Katonazene. 18.45: Bach: E-dúr partitúra hegedűre. 22: Népdalok. 23: Tánczene. — Kassa. 12.30: Gramofon.

13.30: A 32. gy. ezr. zenekara. 14.50: Gramofon. 15.50—16.55-ig: Gramofon. — Lelzig: 12: Gramofon. 13: Különböző nemzetek táncai. Majd szórakoztató zeneművek. 19.20: Férfikar. 22: Északi zene. 23.03: Szerenádok gramofonon. — Milano. 18.10: Énekverseny. 20.20: Gramofon. 21.30: Háromfelv. vígjáték. Utána vegyes zene. — Prága. 11.10: A 35. gy. ezr. zenekara Pilsenből. 12: Gramofon. 13.05: A 18. gy. ezr. zenekarának hangversenye a pilseni hangversenyteremből. 15.50: Délutáni zene. 17.50: A pilseni postások fuvószeneke. 22.45: Szőlősták hangversenye Pilsenből. 23.15: A vidám Pilsen. — Svájc. Aleman adó. 18.30: Gramofon. 19: Kamarazene gramofonon. 20.10: Gramofon. 21: Ravel: Zongoraverseny. — Varsó. 17: Gramofon. 18.15: Könnyű zene. 19.35: Sabranska Emma dal. és áriaestje. 20: Gramofon. 21: A Lengyel-vonós négyes. 22.10: Könnyű zene. 23: Tánczene.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 21.

Bukarest. 14: Könnyű lemezek. 18: Dinicu zenekar. 19.15: Dinicu zenekar. 20.20: Könnyű lemezek. 21: Solomoncau Olga dalestje. 21.20: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 22.15: Rádiózenekar. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Odeon—Parlophon gramofonlemezek. 10.45: Hírek. 11: 1. Magyar tájak. Visegrád. 2. Zenei kalauz. Zenei műszavak. Felolvasás. Közben: Columbia gramofonlemezek. 31: Délj harangszó. 13.05: Kelemen Klára zongorázik. Szász Edit énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 2.30: Az 1. honvédegyetemen zenekara. 5: Halácsy Endre ifjusági előadása. 6: A must különböző irányú feldolgozása és értékesítése. 6.30: Veres Lajos és cigányzenekara. 8: Barabás Lidia hegedül. 8.30: Angol nyelvoktatás. T. W. Thompson. 9: Mézeskalács. Zenei játék 3 felvonásban. Szövegét írta Emőd Tamás. Zenéjét szerezte Szirmai Albert. Majd Odeon—Parlophon gramofonlemezek. — Budapest II. 6: Polydor—Brunswick gramofonlemezek. — Bécs. 12.30: Művészlemez. 13: Rádiózenekar. 16.45: Német operalemezek. 18.05: Sarasate művei. Wittels hegedűművész. 20: Tautenhayn négyes. 23.20: Jellemdarabok gramofonon. — Belgrád. 12: Gramofon. 12.20: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 13.35: Rádiózenekar. 18: Gramofon. 20.50: Dimitrevics Milán hegedűversenye. 22.30: A gárdazene szimfonikus hangversenye. — Hamburg. 18.30: Tarka óra. 21.10: Miñócker: A koldusdiák.

háromfelv. operett. 21.30: Tánczene. — Hilversum. Általános rádió. 18.20: Kovács Lajos és zenekara. — Lelzig. 7.20: Reggeli zene Halleből. 14.30: Orleg dalok és zongoraművek. 17: Őszi versek és népdalok. 18.30: Szórakoztató zene. 22.30: Kempff zongoraművész játéka. — Milano. 18.10: Vegyes zene. 20.40: Gramofon. 21: Gramofon. 21.30: Bellini: A kalóz, kétfelv. operája.

Uj templom épül Ségában

A ségai görög katolikusok kérelme a város vezetősége előtt

Érdekes beadvány fölött készül dönteni Arad város vezetősége a szerda-délelőtti ülésén. Amint ismeretes, az aradi görög keleti hívek példáját követve, a ségai görögkatolikusok is akciót indítottak, hogy egy templomot emeljenek Ségában. Errevonatkozólag a tervek el is készültek a költségvetéssel egyetemben. Az új templom mintegy kétfélmillió leibe fog kerülni és a ségai görögkatolikus egyházközség Tritthaller Ferencet, az ismert kitűnő aradi építésszt bizta meg a felépítéssel. Tritthaller építész Rafiroiu Silvester aradi építésszmérnök tervei szerint fogja megépíteni az új ségai templomot, míg az építkezések vezetésével Nachtnébel Ödönt, Aradváros nyugalmazott főmérnökét bizta meg.

A ségai görögkatolikus egyházközség most azzal a kérelemmel fordult Aradváros vezetőségéhez, hogy a templom céljaira bocsássa rendelkezésre azt a megfelelő területet, amely a felsőtemető bejáratánál terül el 17 méter szélességben és 32 méter hosszúságban. A városvezetőség részéről az elmúlt nap folyamán dr. Velcsov Géza alpolgármester és Ursu János dr. városvezetőségi tag vezetésével, bizottság szállott ki a helyszínre, megsejmeltek a templomépítésre kiszemelt terepet és tapasztalataik eredményéről a szerdai városvezetőségi ülésen tesznek jelentést.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LAKÁS.

KERTRE NYILO OLCSO LAKÁS négy kis szoba, összes mellékhelyiségekkel, teljesen modern, azonnalra vagy novemberre kiadó. Str. Gheorghe Popa (Ferdinánd-uca) 9. 3497

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

EGY-KÉT és három szobás lakás kiadó Bővebbet az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

Négyszobás, teljes komfortos lakás, emeleten, Iparos Kulturházzal szemben, azonnal kiadó. Erdeklődni v. Batthyány-uca 29. szám.

3 szobás, előszobás, fürdőszobás lakás, földszinti lakás, azonnal, olcsón kiadó, volt Lujza-uca 8. szám. 8522

Két ucai

FÜRDŐSZOBÁS LAKÁS mellékhelyiségekkel október 1-re kiadó Str. Oltuz (Illés-uca) 111 3491

Nem lesz üres lakása, ha a kiadó lakásról apróhirdetést tesz közzé az

Aradi Közlöny-ben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ELADOK JUTANYOSAN jókarban levő női ruhák, kabátok és háztartási cikkek. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 3209

AJÁNLOK antik zenélő órákat, perzsabundát, férfikabátok, antik szalon vitrin, 12-es ezüst evőeszköz. ebédlió butor, zongorák, tükrök ezalonok. Schöherl ágy, asztali viihanyámpák. Biedermayer székek, szekreter, nyest bea plüsch asztalterítők, perzsaszőnyegek, faragott gámrúrákat stb. SALGÓNÉ bizom. üzl. Arad, Str. Horia 1 (Széchenyi-u.) Neuman-pal.

Őszi ruhákat, kabátokat legszebben fest, tisztít, valamint gallérokat legolcsóbban fényez 3166

KNAPP

v. Weitzer-u. 11. modernül berendezett váli lats v. Magyar-u. 10.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcim: „HUNGARIOTEL”.

OKTATÁS.

JOMEGJELENÉSÜ amerikai urleány, kitűnő angol nyelvtudással és kiejtéssel uricsaládhhoz, esetleg gyermek mellé ajánlikozik. Cimeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kér. 3512

INGATLAN.

Adómentes magánház

a belváros közelében 2 szobás, előszobás lakással, 115.000 lejért eladó.

Petrán-Iroda. Arad, Piata Avram Ianou 16. (Szabadság tér).

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában.

HIRDESSZEN

a 49 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!